

Arbejdsrapport nr. 18  
Institut for Litteraturhistorie  
Aarhus Universitet

## Georg Brandes-tidstavle 1842-1927

Resumé/abstract m.v. side 48

### Forord

Den tidstavle vedr. Georg Brandes, som hermed fremlægges, er udarbejdet ved Brandes-arkivet, Institut for Litteraturhistorie, Aarhus Universitet.

Fra forskere og andre Brandes-læsere i Danmark og i udlandet får arkivet hvert år henvendelser om oplysninger af vidt forskellig art; oftest naturligvis med direkte relation til Georg Brandes og hans forfatterskab, af og til også fordi arkivets oplysninger kan kaste lys over andre forfatterskaber inden for perioden.

Som indledningen nærmere gør rede for, er tidstavlen blevet til over en længere årrække og er først og fremmest udformet til støtte for den omfattende og komplicerede bibliografi over Georg Brandes' danske og fremmedsprogede skrifter, som er under udarbejdelse ved arkivet. I tidligere versioner har tidstavlen cirkuleret blandt Brandes-forskere og -udgivere, som i den har fundet et nyttigt arbejdsredskab.

Den foreliggende version er for første gang udformet som en tekstfil, så der let kan arbejdes videre med den, og den vil i løbet af efteråret 1998 kunne findes via instituttets hjemmeside:

WWW:<http://www.hum.aau.dk/Institut/litthist>.

Arbejdet med tekstfilen er udført af Hardy Bach, der for øjeblikket er ansat som medhjælp i Brandes-arkivet.

Hverken formen eller opsætningen er formentlig endelig; der er - stadigvæk - mange usikre data eller tilfælde, hvor oplysninger helt mangler. Korrektioner og oplysninger til det arbejdsrapport, som tidstavlen i egentligste forstand er, vil blive modtaget med taknemmelighed. De kan enten sendes pr. post til Brandes-arkivet (se adressen på omslaget) eller som e-mail: [litpd@hum.aau.dk](mailto:litpd@hum.aau.dk)

Oktober 1998  
Per Dahl

## Indledning

Ved siden af det store, kritiske forfatterskab omfattede Georg Brandes' offentlige virksomhed en meget lang række af forelæsninger, foredrag og taler. Bøgernes oplag var ofte beskedne, men talerens ord blev hørt af et stort og meget forskelligartet publikum. Igennem sit oplysende arbejde og ved den viden og den personlige, ofte kritiske holdning, der prægede det, øvede Brandes igennem mere end et halvt århundrede en betydelig indflydelse på litteraturen og den offentlige meningsdannelse, ikke kun i Danmark, men via sine mange og lange rejser i høj grad også uden for landets grænser.

Forfatterskabet registreres og kommenteres i den kronologiske bibliografi, som - opdelt i en dansk og en fremmedsproget del - er under udarbejdelse. Tidstavlen vil indgå som en del af bibliografien og er altså etableret med henblik på en oversigtlig *støttefunktion*. Den oplyser i den nu foreliggende og selvstændiggjorte form kun kort om Brandes' bogudgivelser i Danmark; nærmere detaljer om bøger og oplysninger om artikler og de diskussioner og debatforløb, de ofte udløste, må afvente bibliografiens færdiggørelse.

Tidstavlens oplysninger kan imidlertid også være til støtte for forskere, udgivere og almindelige læsere af Brandes' bøger eller samtidige forfatterskaber inden for perioden.

Oplysningerne drejer sig om forelæsninger, foredrag og taler, ligesom studieophold og rejseruter kortlægges. Livet igennem udfoldede Georg Brandes et enestående talent for at knytte kontakter og optage indtryk. Redaktionelle forbindelser kom publicisten til gode: bekendtskaber og rejser bragte ham viden, udvidede hans emnekreds og betingede hans meget høje informationsniveau - personalt, litterært, kulturelt og politisk.

Opgaven har været så omhyggeligt som muligt at fastlægge, *hvornår* Georg Brandes var *hvor*, *mødte hvem* og *gjorde hvad*. Såvel bibliografien som tidstavlen kortlægger det ydre forløb og bygger således på *offentlighedsprincippet*. Hvor bibliografien fastholder den *skriftlige*, offentlige fremtræden, dækker tidstavlen i højere grad det *mundtlige*, personlige nærvær. Georg Brandes' privatliv er kun fastholdt i grove træk; slægtstavler kan findes i *Breve til Forældrene 1872-1904* bd. III s. 255-60. Private venner og veninder er medtaget i beskedent omfang.

Af pladshensyn er referencer til periodens almindelige politiske og kulturelle begivenheder stort set udeladt; i den udstrækning Brandes har forholdt sig til dem, registreres de i bibliografien, hvis registre også vil give plads for supplerende oplysninger om alle nævnte personer.

Tidstavlen bygger på både *trykte og utrykte kilder*. Den første "tidstavle" vedr. Brandes og det moderne gennembrud findes i registerbindet til Morten Borups store brevdugave fra 1942 (*G&EB VIII*, se litteraturlisten nedenfor); den har kunnet suppleres ved gennemgang af dels Paul Krügers utrykte registranter og samlinger i Brandes-arkivet (Institut for Litteraturhistorie, Aarhus Universitet), dels Aksel Madsens ligeledes utrykte "Samlinger til GBs liv og værker" (Det kongelige Biblioteks Håndskriftafdeling, Acc. 1975/122). Fra Georg Brandes' egen hånd foreligger først og fremmest de tre bind *Levned*, der dækker tiden frem til 1892 og gør det med betydelig pålidelighed, hvad angår faktuelle oplysninger. Selvbiografien er kontrolleret og suppleret med trykte og utrykte breve og dagbøger i den udstrækning, de har været tilgængelige og læselige. Blandt de trykte breve drejer det sig først og fremmest om *G&EB*, *Correspondance* samt de to rækker *Breve til Forældrene*.

Ved siden af dette materiale henvises til Gertrud Rungs, Henning Fengers og især Jørgen Knudsens biografiske arbejder.

Denne tidstavle forelå første gang som en del af Per Dahl and John Mott: "Georg Brandes - a bio-bibliographical survey" (i *The Activist Critic*, ed. H. Hertel og S. Møller Kristensen, 1980, s. 303-60); en væsentligt ændret og meget udvidet version forelå som manuskript i 1986; den har været flittigt konsulteret af Brandes-forskere, og deres suppleringer, korrekturer og kommentarer er løbende - og med tak - blevet indarbejdet i den nu foreliggende, men endnu ikke endelige version.

For ikke at overskride en prohibitiv 50-siders grænse er tidstavlen trykt med en mindre skriftgrad og en mindre skydning end normalt for instituttets serie af arbejds-papirer. Vedr. tidstavlens notationer gælder følgende forhold:

*Datoangivelser:* I mangel af bedre er omtrentlige, usikre eller helt manglende dateringer fastholdt i form af cirka- og rammeangivelser, evt. med tilføjelse af (?). Inden for det enkelte år eller den enkelte måned stilles usikre oplysninger før sikre. Efter sin tilbagekomst til København i 1883 gentog Brandes næsten regelmæssigt sine forelæsninger som privatdocent ved Københavns Universitet; først i ugen fandt de sted mod entré, senere i ugen var de åbne for alle og enhver. Tidstavlen anfører i reglen kun første række, da gentagelserne er behæftet med mange usikre oplysninger. Rejserne i Rusland er fastlagt

med danske tidsangivelser; før 1900 er russiske datoer forskudt med 12 dage, efter 1900 med 13 dage i forhold til de danske; således svarer f.eks. 18/4 1887 til 6/4 1887 russisk tid.

*Stedsangivelser:* Der benyttes danske og datidige former, hvad angår udenlandske bynavne. Der noteres Kristiania og St. Petersborg i stedet for de senere former Oslo og Leningrad. Områder som f.eks. Tyskland, Polen og Østrig er anført i overensstemmelse med de daværende landegrænser.

*Navneangivelser:* Russiske navne er noteret med den almindeligt anvendte, videnskabelige transskription, dog har der været problemer med det diakritiske tegn "hácek", som i enkelte tilfælde mangler.

*Bibliografiske henvisninger:* Vedr. bøger og de få, nævnte artikler henvises der med -> og nummer (evt. i form af -> 0000) til den utrykte bibliografi, hvis nummerrække er fastlagt frem til godt og vel år 1900. Der henvises med -> ms. og nummer (f.eks. -> ms. 205/58) til kapsel- og lægnummer for de manuskripter til forelæsninger og taler m.v., der er bevaret og registreret i Det kongelige Biblioteks Brandes-arkiv. En arkivregistrant er allerede udarbejdet og vil - sammen med enkelte andre manuskriptoplysninger - blive trykt i bibliografien og give oplysning om, hvorvidt det pågældende manuskript senere er trykt og dermed optaget i den kronologiske bibliografi. Arkivregistrantens oplysninger giver altså mulighed for at komme *tilbage* til det manuskript, der har ligget til grund for en forelæsning eller en tale. Bibliografiske oplysninger om en trykt version har derimod som regel karakter af en *jævnføring*, og der hersker sjældent fuldstændig identitet mellem manuskript/tale og tryk. Adskillige taler blev først trykt med års forsinkelse; foreligger der ikke manuskript, henvises der til trykket, som regel i form af et endnu uspecificeret nummer (-> 0000), da Brandes først sent i sit liv offentliggjorde samlinger af taler. Henvisninger til bibliografi og arkivregistrarer figurerer af hensyn til det videre arbejde.

*Proveniens:* For at undgå omstændelighed og spare plads oplyses det ikke, hvorfra en given oplysning stammer. Omtrentlige og manglende oplysninger markeres som nævnt i form af cirka- og rammeangivelser og med (?), men selv hvor længere ræsonnementer kunne være berettigede, fremsættes oplysninger autoritativt. Som det fremgår er der - ikke mindst i perioden efter 1900 - endnu mange decouvertere at gøre, når det gælder Georg Brandes' virksomme liv.

## Forkortelser

afh. = afhandling

ang. = angående

ank. = ankomst

anm. = anmeldelse, anmeldt af

anon. = anonym

arr. = arrangeret af

art. = artikel

B = bog

bd. = bind

beg. = begyndelsen

beksk. = bekendtskab (med)

brevv. = brevveksling (med)

cit. = citat, citeret i

da. = dansk

disk. = diskussion  
fam. = familien  
flg. = følgende  
fl.st. = flere steder  
frl. = forelæsning (i)  
foren. = forening  
forf. = forfatter  
forh. = forhold  
forhdl. = forhandlinger  
fork. = forkortet, forkortelser  
forts.= fortsat, fortsættelse  
hft. = hefte(r), heftet  
hhv. = henholdsvis  
iflg. = ifølge  
ill. = illustreret  
indl.= indledning, indledt af  
jf. = jævnfør  
Kbh. = København  
KU = Københavns Universitet  
medarb. = medarbejder ved  
mgl. = mangler, manglende  
ms. = manuskript  
no. = norsk  
opr. = oprindelig  
overs. = oversættelse, oversat af  
pga. = på grund af  
pseud. = pseudonym  
red. = redaktør, redigeret af  
ref. = referat, refereret af  
rev. = revideret  
s. = side  
slutn. = slutning  
**Primærlitteratur:**

sml. = sammenlign, sammenlig-  
ning  
smn.m. = sammen med  
SS = *Samlede Skrifter I-XVIII*  
(1899-1910)  
sst. = samme sted  
sv. = svensk  
tidl. = tidligere  
tilf. = tilføjet, tilføjelse  
tr. = trykt  
ty. = tysk  
u. = uden  
udat. = udateret  
udg. = udgiver, udgivet af, udga-  
ve, udgivelse  
udk. = udkommet  
usign. = usigneret  
u. st. = uden stedsangivelse  
vedr. = vedrørende  
ændr. = ændringer, ændret  
årg. = årgang

Georg Brandes: *Samlede Skrifter*. Bd. I-XVIII, 1899-1910

Georg Brandes: *Levned*. Bd. I-III, 1905-08

G&EB = Georg og Edvard Brandes. *Brevveksling med nordiske Forfattere og Videnskabsmænd*. Bd. I-VIII, 1939-42. Udg. af Morten Borup, Francis Bull og John Landquist

*Correspondance* = *Correspondance de Georg Brandes*. Bd. I-III, 1952-66.

Udg. af Paul Krüger

*Georg Brandes und Arthur Schnitzler: Ein Briefwechsel*. 1956. Udg. af Kurt Bergel

Henrik Pontoppidan og Georg Brandes. *En redegørelse for brevvekslingen*. 1964. Udg. af Elias Bredsdorff

*Breve til og fra Holger Drachmann 1862-1908*. Bd. I-IV, 1968-1970. Udg. af Morten Borup

*Edvard og Georg Brandes' brevveksling 1866-1877*. 1972. Udg. af Eva Seibæk

Georg Brandes. *Breve til Forældrene 1859-71*. Bd. I-III, 1978. Udg. af

### **Morten Borup.**

*Brandes und die "Deutsche Rundschau". Unveröffentlicher Briefwechsel zwischen Georg Brandes und Julius Rodenberg.* 1980. Udg. af Klaus Bohnen

*Georg Brandes og Emil Petersen. En Brevveksling.* 1980. Udg af Morten Borup

*Georg Brandes: Levned.* 1981. Udg. af Tage Kaarsted

*Il y a cent ans, la Belgique. Textes et documents de Georg Brandes.* 1990. Udg. af Zsuzsanna Bjørn Andersen

*Georg Brandes. Breve til Forældrene 1872-1904. Bd. I-III,* 1994. Udg. af Torben Nielsen

### **Sekundærlitteratur:**

*Holger Ahlenius: Georg Brandes i svensk litteratur till och med 1890.* Stockholm, 1932

*Gunnar Ahlström: Georg Brandes' Hovedstrømninger.* Lund, 1937

*Doris R. Asmundsson: Georg Brandes. Aristocratic Radical.* New York, 1981

*Zsuzsanna Bjørn Andersen: Stemmen udefra. En studie i Georg Brandes' reception i Ungarn 1873-1927.* 1989

*Elias Bredsdorff: Henrik Pontoppidan og Georg Brandes. En kritisk undersøgelse.* 1964

*Fredrik Böök: Victoria Benedictsson och Georg Brandes.* Stockholm, 1949

*Henning Fenger: Georg Brandes' læreår. Læsning, ideer, smag, kritik. 1857-1872.* 1955

*Henning Fenger: Den unge Brandes. Miljø, venner, rejser, kriser.* 1957

*Hans Hertel og Sven Møller Kristensen (red.): Den politiske Georg Brandes.* 1973

*Hans Hertel og Sven Møller Kristensen (red.): The Activist Critic.* 1980

*Jørgen Knudsen: Georg Brandes. Frigørelsens vej. 1842-77.* 1985

*Jørgen Knudsen: Georg Brandes. I modsigelsesernes tegn. 1877-83.* 1988

*Jørgen Knudsen: Georg Brandes. Symbolet og manden. 1883-95.* 1994

*Jørgen Knudsen: Georg Brandes. Magt og afmagt. 1896-1914.* 1998

*Sven Møller Kristensen: Georg Brandes. Kritikerens, liberalisten, humanisten.* 1980

*Henri Nathansen: Georg Brandes. Et Portræt.* 1929. 2. udg. 1950

*Bertil Nolin: Den gode europén. Studier i Georg Brandes' idéutveckling 1871-1893.* Uppsala, 1965

*Bertil Nolin: Georg Brandes.* Boston, 1976

*Paul V. Rubow: Georg Brandes' Briller.* 1932

*Harald Rue: Om Georg Brandes.* 1973

*Gertrud Rung: Georg Brandes i Samvær og Breve.* 1930

*Lars Peter Rømhild: Georg Brandes og Goethe.* 1996

*Jørgen Stender Clausen: Det nytter ikke at sende hære mod ideer. Georg Brandes' kulturkritik i årene omkring 1. verdenskrig.* 1984

**GEORG BRANDES-TIDSTAVLE 1842 - 1927**  
(version 3.0. 1998)

- 1904) 4/2 **1842**  
Født i Østergade 51, Kbh.; forældre: Herman Cohen Brandes (1816-  
og Emilie Brandes, født Bendix (1818-98)
- 1/2 **1844**  
Broderen Ernst Brandes født (1844-92)
- 21/10 **1847**  
Broderen Edvard Brandes født (1847-1931)
- 1/10 **1849**  
Elev i skolen Det von Westenske Institut, til 1859
- 17/5 **1857**  
Konfirmeret i den jødiske synagoge i Kbh.  
Følger C. Hauchs frl. 1857-58 ved KU over lyrisk poesi
- 13/2 **1859**  
Skolestilen "En Sammenligning mellem de Holbergske Figurer Arv  
og Heinrich" -> 0000
- /7 Studentereksamen, med udmærkelse
- 7-26/8 Ferie i Göteborg (Sverige) hos fam. Elliot
- /9ff Påbegynder og fortsætter indtil 1862 jurastudium ved KU
- 29/11 Første forbindelse med studiekredsen Den Nutzhornske Bande: Fr.  
Nutzhorn, Jul. Lange, Jens Paludan-Müller, T. Troels-Lund, Emil  
Petersen
- 8/12 Medlem af den hemmelige forening Macaluba: L. Køster, Vilh.  
Ludv. David, G.L.N. Rung  
Får justitsråd Eibeschutz' legat  
Topsøe,
- 1860**

	/7	'Anden Eksamen' i filosofi, med udmærkelse
	19-26(?)/7	Deltagelse i studenterudflugt til Slesvig 19/7 afrejse via Korsør 20/7 ank. Flensborg 21/7 udflugt til Isted sammen med J. Nørregaard, C. Baagø, E.
Trier		22/7 Slesvig, Gottorp Slot, Glücksburg, Flensborg 23/7 Gråsten, Sønderborg, Augustenborg 24/7 Via Svendborg til Korsør
	23/9	Udflugt til Fredensborg med Den Nutzhornske Bande
Sym-	25/9	Frl. Den Nutzhornske Bande: "Nogle Bemærkninger om Allegorie og bol" -> ms. 202/19
		<b>1861</b>
	13/2	Faderen, Herman Cohen Brandes går fallit
Philoktet	21/3	Optræder som Neoptolemos i opførelse på græsk af Sofokles'
	/7	Ferie hos fam. David på "Søholm" i Rungsted
	/7-/8	Vandretur med Jul. Lange (mgl. oplysn.)
	2/9	Skifter studium til æstetik efter samråd med Hans Brøchner
	/10	Fam. Brandes flytter til Laksegade
	19/12	Jul. Lange rejser på studieophold i Italien
		<b>1862</b>
	1/3-1/6	Udarbejder prisopgaven "At paavise og med Exempler at oplyse, man i Romanpoesien tør tilsidesætte den historiske Sandhed og man bør respectere den" -> ms. 203/31. Belønnet med accessit.
hvorvidt hvorvidt	/6	Deltager i nordisk studentermøde i Kbh.; beksk. C. Snoilsky og C. v.
Bergen	22/7-1/8	Ferie i Nykøbing Falster hos fam. Paludan-Müller
	/8	Ferie i Rungsted hos fam. David
	10/10	Besøg hos C. Hauch og F.C. Sibbern i forb. med bedømmelse af prisopgave
antike Idee	1/10-19/12	Udarbejder første del af prisopgaven "At oplyse, hvorledes den om Skjæbnen træder frem i den græske Tragedie"
	/12	Indtil juni 1863 en række frl. over dansk litteratur -> ms. (?)
		<b>1863</b>
afsluttet	1/3ff	Udarbejder anden del af prisopgaven om den tragiske skæbne, 1/6 og afleveret 15/6 -> ms. 204/50
	31/3	Privat frl. (Diskussionsselskabet): "Den videnskabelige Betydning af J.L. Heibergs Æsthetik" -> ms. 204/43
Müller	/8	Vandretur i Nordsjælland med Jul. Lange; besøg hos Fr. Paludan-
	/9	Prisopgaven belønnet med KUs guldmedalje
	15/11	Beksk. Chr. Richardt



		<b>1864</b>
18/1	4/1	GB indstiller sig til magisterkonferens i æstetik og begynder eksamen
Vexelforholdet	18/1-29/2	Udarbejder den store konferensopgave: "At bestemme imellem det pathetiske og det symbolske i Almindelighed for at belyse Modsætningen mellem Shakespeare's Tragoedier og Dantes divina commedia samt de mulige Afveje, der maae fremkomme ved sidig Overvægt af et af hine to Elementer" -> ms. 205/56
derigjennem		
en en-		
ideale Hi-	4/4	Første skr. konferensopgave: "Hvorvidt kan Poesien kaldes den storié" -> ms. 205/57
Spinoza's og	5/4	Anden skr. konferensopgave: "At paavise paa hvilken Maade Fichte's filosofiske Grundanskuelse maa føre til Miskjendelse af ideen" -> ms. 205/57
Skjønheds-		
dets	6/4	Tredje skr. konferensopgave: "At paavise det Komiskes Forhold til Grænser og forskjellige Modsætninger" -> ms. 205/57
Litera-	20/4	Første mundtlige Eksamensforedrag: "Gjennem Digterværker i vor tur at oplyse, hvorvidt Poesien tør sætte sig den Opgave at fremstille en Form, der falder sammen med den filosofiske Forstaaelse" -> ms. 205/58
Ideen i		
205/58		
Bidrag	23/4	Andet mundtlige eksamensforedrag: "At paavise de eiendommelige til en filosofisk Bestemmelse af Ideen, som Æsthetiken særlig yder" -> ms. 205/58
> ms.		
Manglerne i	25/4	Tredje mundtlige eksamensforedrag: "Hvilke ere Fortrinene og den Schillerske Tragedie" -> ms. 205/58. Dermed var konferensen afsluttet
afsluttet		
senere hjæl-	11/5	Beksk. Gabriel Sibbern, der introducerer moderne fr. filosofi og per GB med anm. af filosofisk stof
	12/6	Beksk. Magdalene Thoresen
	15/11	Privat frl. for Davids Damer om Shakespeares Fallstaff -> ms. 206/66

		<b>1865</b>
almueskolelærerinder	-	Flytter til Krystalgade 6
	-	1865-66 undervisning i dansk på Femmers kursus for
	/1-/2	3-4 frl. for Davids Damer om Fr. Paludan-Müller -> ms. 206/71
Dagbladet	/3ff	Nøjere beksk. Chr. Richardt, som GB hjælper med teateranm. i

26/4 Frl. Diskussionsselskabet om Fr. Paludan-Müllers *Adam Homo*  
 29/4 Medarb. *Fædrelandet* (red. C. Ploug); GBs officielle debut  
 14/5 Første artikel i *Illustreret Tidende* (red. O.H. Delbanco)  
 19/7 Træffer Bj. Bjørnson hos Fr. Nutzhorn  
 19/7-3/8 I forb. med fodtur i Jylland ophold hos Emil Petersen i Mariager  
 31/8 Første besøg hos Fr. Paludan-Müller  
 19/10 Frl. for Davids Damer om Kamma Rahbek  
 /11-/12 2 (evt. flere) frl. for Davids Damer om J.L. Runeberg -> ms. 206/76  
 - 1865-66 undervisning i dansk på Femmers kursus for  
 almueskolelærere

### 1866

/3 Ophører efter brud som medarb. ved *Fædrelandet*  
 23/5 Medarb. *Dagbladet* (red. C.St.A. Bille)  
 14/5 Ansøgning om Smiths stipendium med baggrund i disputatsprojekt  
 om det komiske, opgivet marts 1868  
 8-20/7 Rejse til Stockholm og Göteborg, inviteret af C.N. David  
 9/7 ank. Stockholm  
 15-16/7i Uppsala  
 ca. 19/7 til Göteborg  
 ca. 20/7 i Kbh.  
 26/10 *Dualismen i vor nyeste philosophie* -> B 29  
 11/11ff Ophold i Paris. Hjemkomst ca. 1/2 1867  
 7/11 afrejse via Lübeck, Köln, Bruxelles  
 11/11 ank. Paris. Samvær med Gabriel Sibbern

### 1867

/1 Fortsat ophold i Paris  
 10/1, 15/1 og 24/1 følger H. Taines frl.  
 29/1 besøg hos Taine  
 31/1 afrejse, ank. Kbh. 1/2 eller 2/2  
 13/3-24/4 12 private frl. for frk. Zahles elever om Det danske Lystspil -> ms.  
 207/84  
 /4 Medl. Akademisk Skyttekorps  
 /7 Nogle dage hos fam. David i Rungsted  
 /8 Nogle dage i Mariager hos Emil Petersen  
 8/9 Fast teaterkritiker ved *Illustreret Tidende* (red. O.H. Delbanco)  
 - Efteråret 1867 beksk. Caroline David (1832-78)

### 1868

7/3 Beksk. H.C. Andersen v. møde i Det kgl. Theater  
 22/5 *Æsthetiske Studier* -> B 91  
 24/5 Visit hos Johanne Luise Heiberg  
 25/7-25/8 Rejse i Tyskland og Schweiz  
 Ca.25/7 afrejse via Berlin  
 Ca.29/7-5/8 i Dresden  
 6/8 ank. München;  
 derefter Interlaken, Luzern, Strassbourg, Heidelberg, Frankfurt/M  
 /9 Nogle dage hos fam. Hauch i Hellebæk

28/10 H.C. Andersen læser "Dryaden" for GB

**1869**

16/2 Caroline David forlader sit hjem og søger 14/3 separation, som  
bevilges

19/3

26/6ff Brevv. Henrik Ibsen  
/8 Nogle dage hos fam. Hauch i Hellebæk

19/11 Udgiver overs. af J.S. Mill: *Kvindernes Underkuelse* -> 154; *Dagbladet*  
nægter i forb. hermed GB optagelse af diskussionsindlæg

/12 J.P. Jacobsen opsøger GB med en digtsamling, som afvises

17/12 Indleverer disputats om H. Taine og fransk kritik ved KU

**1870**

4/2 Disputatsen antages

14/2 *Den franske Æsthetik i vore Dage. En Afhandling om H. Taine (disputats)*  
-> B 170

25/2 Disputatsforsvar på KU; de officielle opponenter var C. Hauch og H.  
Brøchner, ex auditorio opponerede Jul. Lange; GBs indl. og takketale

->

ms. 208/90

18/3 *Kritiker og Portraiter* -> B 178

5/4ff Rejse i Frankrig, England og Italien

5/4 afrejse via Kiel

6-8/4 i Hamburg

9/4 ank. Paris; beksk. H. Taine, E. Renan, Phil. Chasles

21/4 udflugt til Sevres og Saint Cloud m. Vilh. Thomsen og N.  
Wal-

lem

6/5 hos L. Frölich

25/5 Ernst Brandes ank. til Paris

5/6 udflugt til Versailles

5/7 J.Stuart Mill opsøger GB i Paris

9-29/7 i London

14/7 besøg i Oxford

16/7 besøg hos J.Stuart Mill i Blackheath

22/7 besøg hos J.Stuart Mill

26/7ff smn. m. Caroline David

29/7-26/8 i Paris

27/8-9/9 i Schweiz: Geneve, Chamounix, Vevey

9/9 Caroline David rejser til Kbh., GB til Italien

10/9ff i Italien

10/9 i Torino

16/9 i Milano

18/9 i Parma

19/9-10/10 i Firenze

Beksk. G. Saredo og F. dall'Ongaro

10/10 ank. Rom smn. m. Vinnie Ream

15/11 syg af tyfus

26/11 overført til det tyske hospital

**1871**

- 14/1 Udskrevet fra hospital efter tyfus-tilfælde  
 16/1 Blodprop og årebetændelse i benet; sengeleje i logiet hos  
 fam. Lupi; plejet af Philomele Allegrini indtil slutningen af marts  
 25/3 udflugt til Frascati  
 Rom; 3/4 Beksk. Georges Noufflard i den skandinaviske forening i  
 fælles udflugt i Sabinerbjergene  
 /5 GB får 400 Rdl. af Communitetets rejsestipendium  
 14/5-15/6 Napoli, med udflugter til Pompeji  
 6-10/6 i Sorrento  
 10-13/6 på Capri  
 1-15/6 Napoli  
 16-22/6 Rom; afrejse via Orvieto, Siena og Pisa  
 30/6-3/7 Firenze; afrejse via Bologna og Padua  
 5-11/7 Venedig; afrejse via München  
 14/7 Møde med Henrik Ibsen og med Jul. Lange i Dresden  
 16/7 Ank. Kbh.; Gothersgade 49  
 /7-/8 Sommerferie med fam. Brandes i Hellerup; beksk. Adolf Strodtmann  
 28/8 Afslag på ansøgning om stilling som censor ved Det kgl. Teater  
 /10 Plan for forelæsninger diskuteres med H. Brøchner, der godkender  
 en revideret plan 14/10  
 1/10 Edvard Brandes teateranmelder ved *Illustreret Tidende*, efter GB  
 1/11 Medarb. *Nyt dansk Maanedsskrift* (red. Vilh. Møller)  
 3/11ff 12 frl. KU om Emigrantlitteraturen = 1. Del af *Hovedstrømninger i det*  
 25/11, *19. Aarhundredes Litteratur*: 3/11, 6/11, 10/11, 13/11, 18/11, 22/11,  
 29/11, 6/12, 9/12, 13/12 og 16/12 -> ms. 210/103  
 21/11 Søger ekstraordinært docentur KU  
 4/12 Beksk. Holger Drachmann  
 /12 Tildeles portion af det Smithske legat (KU)  
 31/12 Beksk. V. Hørup  
**1872**  
 /1 Medarb. *Nyt dansk Maanedsskrift* (red. Vilh. Møller)  
 8/2 *Emigrantlitteraturen* -> B 194  
 20/2 *Dagbladet og Illustreret Tidende* lukkes for GB  
 22/2 Møde m. H.C. Andersen  
 4/3 C. Hauch dør og professoratet i æstetik bliver ledigt  
 5/3 Litteratursamfundet stiftes efter forudgående møde 25/2; GB, J.P.  
 Jacobsen, Jul. Petersen og Ludvig Bing i bestyrelsen  
 17/4ff 6 frl. KU om det nyere franske drama; afsl. 17/5 -> ms. 210/107 ->  
 B 000  
 19/4 *Forklaring og Forsvar* -> B 203  
 associationen Om sommeren med fam. Brandes i Rungsted; studier over ide-

- -> ms. 210/108; planlægger tidsskrift på opfordring fra Fr. V. Hegel (Gyldendal), men opgiver pga. manglende medarbejdertilslutning;

forholdet  
 /7  
 14-15/8  
 /9ff  
 10/9-28/10

til Caroline David opløses  
 I slutn. af juli 5 dage hos Hauchs i Hellebæk  
 Malet af Kr. Zahrtmann  
 Ty. overs. af *Hovedstrømninger*  
 Ophold i Tyskland  
 10/9 afrejse via Berlin smn. m. M. Goldschmidt og G. Christensen  
 12/9-2/10 ophold i Dresden; samvær med Henrik Ibsen  
 21/9ff udflugt i Dresdens omegn (sachsisk Schweiz) sammen

med M.  
 Goldschmidt og G. Christensen  
 27/9ff samvær med H. Hettner  
 2-28/10 (?) i Berlin  
 Ophold hos A. Strodtmann i Steglitz; beksk. Jul. Schmidt,

Hermann  
 Grimm, B. Auerbach, Fr. Kapp, Wilh. Loewe; brevv. Paul

Heyse  
 28/10 Ank. Kbh.

**1873**  
 10/2ff  
 3/5  
 1/6-1/10  
 9/6

12 frl. KU om den romantiske skole i Tyskland, afsl. 27/3  
*Den romantiske Skole i Tydskland* -> B 214  
 Ophold i Tyskland  
 1/6 afrejse Kbh.  
 2-ca.9/6 i Steglitz (Berlin) hos A. Strodtmann  
 Ca.9/6-16/6 i Dresden og München  
 Brevv. Edm. Gosse  
 16/6-14/7 i Steglitz; forhold til Henriette Strodtmann  
 14-28/7 i Dresden og Leipzig  
 28/7 til München; samvær med P. Heyse; beksk. M. Bernays  
 Ca.19-25/8 tur smn. m. Edv. og Harriet Brandes og J.P. Jacobsen  
 24/8 fra Innsbruck til München  
 27/8 fra München til Nürnberg  
 29/8 til Leipzig  
 30/8 i Weimar  
 31/8 fra Leipzig; ank. Steglitz  
 30/9 afrejse via Hamburg og Kiel  
 1/10 ank. Kbh.

1/10ff  
 28/10ff

*Morgenbladet* (red. N.J. Larsen) begynder at udkomme  
 Frl. KU om reaktionen i Frankrig

**1874**  
 13/2  
 /3  
 /3(?)

*Reactionen i Frankrig* -> B 217  
*Nyt dansk Maanedsskrift* ophører  
 GB, Edv. Brandes, C. Salomonsen, A. Ulrik, J. Hempel, F. Levinson

og  
 25/4ff

F. Salomon stifter Ekstraklubben  
 6 frl. KU om Byron, afsl. 18/5

/5  
 14/5-24/12 Samvær med Edm. Gosse i Kbh.  
 Ophold i Tyskland  
 14/5 fra Kbh. via Hamburg til Tostedt; besøg hos fam. Steinhoff  
 ca.1/6 via Schwerin til Dresden; besøg hos H. Ibsen  
 ca.5-16/6 i Schwerin m. Henny  
 16-28/6 besøg i München hos Paul Heyse  
 29/6 ank. Berlin  
 2/7-ca.1/9 i Steglitz (Berlin) hos Ad. Strodtmann;  
 beksk. Jul. Rodenberg  
 1/8 Edv. Brandes i Berlin ca. 1 uge  
 1-18/9 i Schönefeld (Leipzig) hos M. Lazarus  
 18/9-21/12 i Steglitz hos Ad. Strodtmann  
 24/12 ank. Kbh.  
 1/10ff Medarb. *Deutsche Rundschau* (red. Jul. Rodenberg)  
 3/10ff Smn. m. Edv. Brandes red. *Det 19de Aarhundrede*; ophørt 30/9 1877

**1875**  
 10/4 Frl. Studenterforeningen om Shelley  
 13/5-3/6 Ophold i Tyskland  
 ca.13-20/5 hemmeligt i Steglitz  
 ca.20/5-3/6 i Schönefeld hos M. Lazarus  
 /6 medarb. *Allgemeine Zeitung*  
 2-14/7 I Ålsgårde ved Helsingør  
 12/7 Brev til Ad. Strodtmann vedr. hans hustru, Henriette, senere gift  
 med GB  
 ca.1/8-2/9 Ophold i Tostedt hos fam. Steinhoff  
 1/10ff 6 frl. KU om Byron og hans tid.  
 Forhandlinger vedr. professorat KU i æstetik.  
 Medarb. *Die Gegenwart* (red. P. Lindau)  
 1/11ff Edv. Brandes teater- og litteraturanm. ved *Morgenbladet*  
 1/11? Fam. Brandes flytter til Møntergade 26  
 12/11 *Naturalismen i England* -> B 261  
 ca.6/11-1/12 Ophold i Tyskland  
 ca.6-23/11 i Tostedt hos fam. Steinhoff, derefter i Leipzig hos M.

Laza-  
 rus  
 /12 GB, Edv. og Ernst Brandes forhandler om udgivelse af dagblad,  
 opgivet febr.1876

**1876**  
 15/1 Henriette Strodtmann bevilges skilsmisse med virkning fra 15/3  
 1/3ff 3 frl. KU om Chr. Winther: 1/3, 4/3, 6/3  
 7-22/3 Tur til Tyskland  
 15-16/3 i Hamburg  
 /7 Ophold i Tyskland  
 29/7 Gifter sig (borgerlig vielse) i Berlin med Juliane Louise Hen-  
 riette (Henny, af GB kaldet Gerda) Steinhoff (1845-1931), gift  
 1. gang med Ad. Strodtmann  
 31/7 Til Teplitz (hos Josef Lewinsky) og Dresden

ca.12/8-11/11 Ophold i Kbh., Nyhavn 18 indtil ca. 1/10, afbrudt af besøg i Tostedt  
o.12/9, derefter hotel Kongen af Danmark  
10/10ff 4 frl. KU om Søren Kierkegaard: 10/10, 13/10, 17/10, 20/10  
11/11-27/12 Forelæsningsturné i Sverige og Norge  
sal, 4 frl. om Søren Kierkegaard i Stockholm i Vetenskapsakademiens  
arr. af A. Ahnfelt, 17/11, 21/11; beksk. Elof Tegnér  
29/11 fra Stockholm til Uppsala  
30/11 frl. om Søren Kierkegaard, fest, tale  
1/12 frl. om Søren Kierkegaard  
2/12 retur til Stockholm  
4/12 ank. Kristiania, inviteret af Fr. Bætzmann (Dagbladet); efter  
afslag fra Univ. 4 frl. om Søren Kierkegaard i Studenterforeningens  
festsal 5/12, 7/12, 9/12 og 11/12  
12/12 Tale ved privat fest ("Sexa") i Studentersamfundets lokale -  
> 000. Beksk. O. Thommesen (fra 1878 red. *Verdens Gang*)  
15/12 til Göteborg, 2 frl. om Søren Kierkegaard, 19/12 og (?);  
beksk. V. Rydberg  
P.g.a. uvejr jul i Malmö; efter ank. Kbh. på Skandinavisk Hotel  
**1877**  
19/2 Retssag mod C. Ploug (red. *Fædrelandet*); GB's indlæg, jf. *Levned II*,  
s.218-27  
10/4 Søren Kierkegaard -> B 287  
20/4 Danske Digtere -> B 288  
beg./4-ca. 20/6 Rejse til Tyskland, Østrig og Italien smn. m. Gerda Brandes  
8/4 fra Tostedt til Berlin  
16/4 fra Berlin  
17/4 ank. Wien  
forhdl. om professorat i Wien; samvær med J. Lewinsky og Ad.  
Wilbrandt  
24/4 til Trieste  
27/4-2/5 i Venedig  
3/5 til Firenze; samvær med G. Noufflard  
20/5 udflugt til Tivoli  
26/5-5/6 i Rom; samvær med G. Saredo, Kr. Zahrtmann og P.  
Krohn ca. 6-12/6 i Napoli. Retur via Rom og Firenze  
ca. 15/6 i München; besøg hos H. Ibsen  
ca. 20/6-1/10 Ophold i Kbh., Marstrandsvej 4 i V. Drewsens villa  
ca.22/6 Det 19de Aarhundrede ophører efter uoverensstemmelse med Fr. V.  
Hegel (Gyldendal)  
14/9 *Emigrantlitteraturen*, 2. udg. -> B 289

hans

24/9 Adresse til GB fra 45 kunstnere og videnskabsmænd, der beklager  
bortrejse

27/9ff 3 frl. KU om romantismen i Frankrig: 27/9, 1/10, 5/10

5/10 Afskedsfest for GB; tale af Jul. Lange

6/10 Afrejse til Berlin via Tostedt

12/10 Ank. Berlin

15/10ff Bosættelse i In den Zelten 16, Berlin N.W.

/10ff Brevv. Bj. Bjørnson

1/10ff Medarb. *Ude og Hjemme* (red. F. Hendriksen)

7/12ff Medarb. *Stockholms Morgonblad*

24/12 C. Ploug dømmes ved landsoverretten for injurier mod GB

**1878**

/1ff Medarb. (no.) *Dagbladet* (red. H.E. Berner og S.F. Bætzmann)

19/1 Beksk. Ed. v. Hartmann

1/2 *Stockholms Morgonblad* ophører

25/3 Caroline David død

/4 Beksk. Chr. Krohg og Max Klinger

1/5 *Esaias Tegnér* -> B 295

1/5ff Medarb. *Stockholms dagblad*

7/8-15/9 Ophold i Kbh.  
7/8 afrejse via Rostock, ank. Kbh. 8/8  
15/9 afrejse til Tostedt; til Berlin 23/9

23/9 Ank. Berlin

/9ff Medarb. *The Academy*

21/10 C. Plougs bøde for injurier mod GB nedsættes ved højesteret

/11 Forhdl. m. Bj. Bjørnson og E. Sars om dansk-norsk tidsskrift

/12 Forhdl. om professorat i Wien

12/12 *Benjamin Disraeli* -> B 298

**1879**

/1ff Brevv. K. Gjellerup

17/1 Datteren Edith født (1879-1968)

/2 Forhdl. om professorat i Wien

/2-/3 Malet af Chr. Krohg

10/3 Besøg hos Berthold Auerbach

/5 Brevv. Kr. Elster; afslår redaktørpost ved *Neue freie Presse* (Wien);

planer

om Paris-rejse

fod

/6 Opgiver deltagelse i litterær kongres i London efter uheld med en

22/6 Brevv. Alex. Kielland

6/7-11/8 Ophold i Kbh.  
4/7 afrejse, ank. Kbh. 6/7

/7 Medarb. *Wiener Abendpost* (red. F. Uhl)

/8 Medarb. *Meyers Konversations-Lexikon*

11/8-25/9 Ophold i Tostedt

25/9-9/10 Ophold i Paris  
25/9 afrejse via Bremen og Köln



26/9 ank. Paris. Beksk. bl.a. E. Boutmy, G. Paris; samvær m. P.S. Krøyer, E. Josephson, Ernst Brandes;  
 Studier og teaterbesøg (Sarah Bernhardt); brevv. E. Zola  
 7/10 Arbejdernes Læseselskab stiftes i Kbh.  
 10-19/10 Ophold i Tostedt  
 20/10-29/11 Ophold i Kbh.  
 25-29/10 Samvær m. Bj. Bjørnson  
 8 frl. KU om fransk litteratur 1830-48: 3/11, 6/11, 10/11, 13/11,  
 17/11, 20/11, 24/11 og 27/11  
 14/11 Tale for F.L. liebenberg på Oehlenschlägers 100-årsdag -> 000  
**1880**  
 /1 Litterær nytårsfejde (Ploug, Bergsøe, Kaalund contra Drachmann og Schandorph)  
 26/1ff 5 frl. ved Humboldt-akademiet om fransk litteratur: 26/1, 2/2, 9/2,  
 16/2 og 23/2 (første frl. på tysk)  
 4-10/3 Besøg af P. Heyse i Berlin  
 10/3 Træffer Th. Fontane  
 28/3 Datteren Astrid født (1880-90)  
 /3 Foreningen Bogstaveligheden stiftes i Kbh. i tilknytning til tidsskr. *Ude og Hjemme* (red. F. Hendriksen)  
 26/4-7/6 Forelæsningsturné i Norge  
 26/4 afrejse via Altona til Kbh.  
 1/5 ank. Kristiania via Malmö  
 6 frl. Univ. om fransk romantik: 5/5, 7/5, 10/5, 11/5, 13/5 og  
 14/5; forhdl. om dansk-norsk tidsskr.; samvær m. Chr. Krohg. O.  
 Skavlan, E. Sars, F. Thaulow, E. Vullum, V. Lyng, J. Sverdrup, O. Thommesen, A. Kielland  
 16/5 på Frognersæter  
 17/5 med skib til Jæderen smn. m. A. Kielland, overnatning i Stavanger hos Kielland  
 20/5-1/6 i Bergen, inviteret af J. Bøgh og O. Lofthus  
 5 frl. om fransk romantik: 22/5, 24/5, 25/5, 27/5 og 29/5  
 31/5 frl. i Arbejdersamfundets sal om Bj. Bjørnson (GBs eget forslag:  
 Ibsen)  
 1/6 afrejse via Stavanger (Kielland)  
 4-6/6 Kbh.  
 7/6 Ank. Berlin  
 /6 Korrektur på Drachmanns oversættelse af Byrons *Don Juan*  
 /7 Medarb. *Neue freie Presse* (Wien)  
 30/6-5/9 Ophold i Kbh.  
 4/7-8/9 Marstrandsvej 4 i V. Drewsens hus  
 17/8 ser Sarah Bernhardt i Kbh.  
 1/9 hos Edv. Brandes, da Berg og Hørup opfordrer denne til at opstille

- til Folketinget  
 9-15/9 hos Edv. Brandes  
 15/9 Smn. m. Ernst og Edv. Brandes om udarbejdelse af Edv.
- Brandes'
- valgoplæg (-> *Morgenbladet* 15/9 1880)
- 17/9 Ank. Berlin via Rostock  
 22/9 Edv. Brandes vælges til Folketinget  
 /11 Medarb. *Frankfurter Zeitung* (red. Josef Stern); medlem af F.
- Spielhagens
- og A. Hänel's litterære klub i Berlin; beksk. R. v. Gneist  
 20/11 Overværer opf. af H. Ibsen: *Et dukkehjem* i Berlin  
 13/12 Frl. om Balzac i Humboldt-akademiet
- 1881**
- 1881ff Russisk overs. af *Hovedstrømninger*  
 1/1 Edv. Brandes medred. *Morgenbladet* (indtil 24/12 1883); GB medarb.  
 18/1 Møde m. Max Klinger  
 12/2 Frl. om fransk litteratur: "Slægten fra 1830 i den franske Poesi" i  
*Wissenschaftlicher Verein i Singakademie*  
 17/2 Til hofbal og soupér efter frl. 12/2  
 /3ff Medarb. *Verdens Gang* (red. O. Thommesen)  
 6-9/3 Forelæsninger i Posen 7/3 og 8/3 (på tysk) om fransk litteratur.  
 Første møde med polsk nationalisme  
 19/3 Møde m. P. Lindau  
 3-21/4 Ophold i Kbh.  
 4/4 ank. Kbh.  
 5/4 deltager i fest i Bogstaveligheden  
 9/4 og 12/4 frl. KU om Flaubert  
 21/4 afrejse  
 22/4 ank. Berlin  
 /5 Besøg af G. Noufflard i Berlin  
 8/6ff Brevv. Edm. de Goncourt  
 15/6ff Medarb. *Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning* (red. S.A. Hedlund)  
 28/7-2/9 Ophold i Tostedt  
 /9 Johan Sverdrup i Berlin  
 29/9 *Ferdinand Lassalle* -> B 368  
 20/10-19/11 Forelæsningsturné i Danmark og Norge  
 21/10-8/11 i Kbh.  
 28/10 frl. KU om Bj. Bjørnson, gentaget 31/10 -> Ms. 216/145  
 4/11 frl. KU om H. Ibsen, gentaget 7/11 -> Ms. 216/144  
 5/11 frl. Studenterforeningen om Bj. Bjørnson; efter frl.
- udvandrede
- GB med 400 studenter = begyndelsen til
- Studentersamfundet;
- tale -> ms. 216/148  
 8/11 afrejse til Kristiania  
 9/11 ank. Kristiania  
 10-13/11 i Kristiania  
 10/11 frl. Universitetets Festsal om Bj. Bjørnson  
 12/11 frl. Universitetets Festsal om H. Ibsen

Forhdl. m. Rasmus B. Andersson om turné i USA  
14-18/11 i Kbh.  
15/11 tegnet af P.S. Krøyer  
18/11 afrejse  
19/11 ank. Berlin

/11-/1 Syg  
9/12 Til Winckelmann-fest med G. Treu  
/12 Disk. om H. Ibsen: *Gengangere*; medarb. *Wiener Montags Revue*  
18/12ff Brevv. A.C. Leffler

**1882**

3/1 Brevv. m. H. Ibsen genoptages  
18/1 Frl. Lette-Verein i Architechtenhaus om brdr. Goncourt -> ms.

216/150 19/1 Aftenselskab i Den litterære Klub  
5-11/2 Forelæsninger i Hamburg og Bremen  
6/2 frl. Hamburg om brdr. Goncourt;  
8/2 frl. Bremen om brdr. Goncourt; fest i Rådhuskælderen  
10/2 til Schaffer-middag i Bremen. Beksk. A. Fitger  
Afrejse via Tostedt  
11/2 ank. Berlin

21/3-4/4 Ophold i Kbh.  
22/3 ank. Kbh.  
24/3 frl. KU om brdr. Goncourt  
28/3 frl. KU om Staffeldt  
29/3 samvær med J.P. Jacobsen, der læser "Pesten i Bergamo"  
1/4 frl. Studenterforeningens fraktion Academicum om Staffeldt;

taler 3/4 afrejse  
4/4 ank. Berlin

2/5 Studentersamfundet stiftes i Kbh.  
3/7 En privat kreds i Kbh. anmoder GB om at vende tilbage til Kbh. og

tilbyder 10 års understøttelse. GB accepterer 12/7 -> 386.  
15/7-1/10 Ophold i Kbh.  
1/8-30/9 Marstrandsvej 4 i V. Drewsens villa  
2/9 tale for Danmark ved første møde i Studentersamfundet  
/8 besøger smn. m. A. Kielland J.P. Jacobsen i Vallø  
3/19 ank. Berlin via Korsør-Kiel, Hamburg

20/11 Møde m. F. Ephrussi, senere brevv.  
25/11 Brud med H. Drachmann  
12/12 *Den romantiske Skole i Frankrig* -> B 397  
/12ff Brevv. P. Bourget  
27/12ff Besøg i Berlin af Edv. Brandes

**1883**

1/2 Afskedsfest for GB i hotel Kaiserhof, Berlin; tale -> 000  
4/2 Lou Andreas-Salomé hos GB  
6/2 Forlader Berlin for at bosætte sig i Kbh., St. Annæ Plads 24  
7/2 Ank. Kbh.

ca.8/2	GB medstifter af Fremskridtsklubben, senere = Den liberale
Vælgerforening	i Kbh.
20/2	Tale ved møde arr. af Studenterforeningen og Studentersamfundet
om	studenters ret til politiske diskussioner, ref. -> 000 s.57-59
26/2ff	Frl. KU om tysk litteratur 1820-48
28/2 (2/3 ?)	Modtagelsesfest for GB på hotel d'Angleterre. Tale -> 000
ca.21/3-12/4	Ophold i Tyskland
	Arrangerer i Berlin familiens flytning til Kbh.
	2/4 fra Berlin til Frankfurt
	3/4 frl. Frankfurt; beksk. J. Stern (red. <i>Frankfurter Zeitung</i> )
	5/4 fra Frankfurt til Bremen, oph. hos A. Fitger
	7/4 400-årsfest for Rafael, arr. af Fitger
	ca. 12/4 ank. Kbh.
12/4	<i>Mennesker og Værker</i> -> B 400
23/4ff	Frl. KU om tysk litteratur genoptaget
2/5	Tale ved møde i Studentersamfundet efter frl. af P. Krohn
6/5	Frl. Arbejdernes Læseselskab om Ferd. Lassalle -> ms. 216/143
/7-/8	Disk. med K. Gjellerup og H. Bang om realisme -> 403
ca. 15-30/8	Ophold på Skagen; malet af P.S. Krøyer
18/9ff	Brevv. G. af Geijerstam
5/9	Tale ved fest for Aug. Lindberg (opf. <i>Gengangere</i> på Folketeatret)
11/10-13/12	Frl. KU om det unge Tyskland
/11ff	Medarb. <i>Nord und Süd</i> (red. P. Lindau)
15/11	Stiftelse af Den liberale Vælgerforening i Kbh.
29/11	Adda Ravnkildes selvmord
7/12	<i>Det moderne Gjennembruds Mænd</i> -> B 415
21/12	Opposition ex auditorio ved C.N. Starckes disputats om Ludwig
Feuerbach	
31/12	Edv. Brandes fyres som red. ved <i>Morgenbladet</i> ; GBs medarb. ophører
	<b>1884</b>
/1ff	Medarb. <i>Tilskueren</i> (red. N. Neergaard)
/1	Beksk. H. Pontoppidan
31/1	Frl. Foreningen til Oplysningens Fremme blandt Kjøbenhavns
Arbejdere	om Friedrich Wilhelm IV af Preussens første regeringsår
24/3ff	6 frl. KU om Ludvig Holberg, afsl. 8/5 -> ms. 218/172
/4	Tale i Helsingør
/4	Beksk. P. Nansen, Alb. Edelfeldt, H. Hafstein
24/5	Frl. i Forsamlingsbygningen i Århus om Ludvig Holberg
5/6	Tale ved de liberale vælgerforeningers fest på Sommerlyst,
Frederiksberg	
25/6	Tale efter Venstres valgsejr -> 000 s. 82-83
/7	GB indleder forhold til Bertha Knudtzon (1850-1923)
8/7	Tale ved Studentersamfundets fest i Klampenborg for de
københavnske	
	oppositions kandidater
10/7	Afsked med J.P. Jacobsen efter samvær i sommerens løb

6/8 Tale ved privat fest for J. Sverdrup -> 000 s.84-85  
 /8 Kort ferieophold på Møen  
 6/9 Frl. Studentersamfundet om feltmarskal Moltke  
 1/10ff Medarb. *Politiken* (red. V. Hørup); medarb. *Aftenbladet* (red. ?)  
 18/10 Disk. Studentersamfundet efter frl. af A.D. Jørgensen  
 23/10ff Brevv. Jonas Lie  
 1/12 *Ludvig Holberg* -> B 000  
 7/12 Frl. Foreningen til Oplysningens Fremme blandt Kjøbenhavns  
 Arbejdere  
 om Ludvig Holberg -> B 000

**1885**

9/1-28/2 Forelæsningsturné i Tyskland, Østrig og Polen  
 9-30/1 frl. i tyske byer: Darmstadt, Mannheim, Karlsruhe, Mainz,  
 Frankfurt, Fürth, Hanau, Braunschweig, Bremen, Bremerhafen;  
 13/1 i Mannheim  
 14/1 i Karlsruhe  
 15/1 i Mainz  
 20/1 i Frankfurt  
 23/1 i Bremen  
 24/1 i Bremerhafen  
 25/1 ank. Berlin  
 26/1 afrejse  
 30/1-3/2 i Wien  
 28/1 frl. i litteraturvennernes forening i Wien om den tyske  
 litteraturs  
 änd på julkongedømmets tid  
 29/1 frl. om nordisk ändsliv i 19. årh.  
 31/1 frl. om Goethe og Danmark i den wienske Goetheforening;  
 beksk. Th. Gomperz  
 4-17/2 i Warszawa  
 Ophold hos Karol Benni, beksk. J. Brzezinski, A.  
 Swietochowski,  
 J. Szebeko, J. Koscielski  
 10/2 frl. på fransk om Musset og Sand (?)  
 12/2 frl. på fransk om moderne skandinavisk litteratur  
 12/2 litteraturens og pressens fest for GB  
 13/2 frl. på fransk om det unge Tyskland (?)  
 17/2 fra Warszawa til Berlin smn. m. J. Koscielski  
 18-26/2 i Berlin  
 18/2 frl. i Berlin om nordisk ändsliv  
 27/2 Ank. Kbh.  
 /2ff Brevv. Gerh. Hauptmann  
 7/3 Frl. Studentersamfundet: "Indtryk fra Warszawa"  
 19/3ff Frl. KU om Polens romantiske litteratur i 19. århundrede -> ms.  
 220/196 c  
 27/3 Frl. Arbejdernes Læseselskab: "Rejseindtryk fra Warszawa"  
 /4 Politiske artikler i anl. af det andet finanslovsprovisorium  
 11/4 Disk. Studentersamfundet efter foredrag af Boisen  
 14/4 Frl. Fremskridtsklubben om polsk litteratur

- 22/4 Fest i Fremskridtsklubben  
25/4 Disk. Studentersamfundet efter foredrag af Holstein-Ledreborg om kultur-
- 21/5 kamp og klerikalisme  
/7 Medstifter af Kjøbenhavn og Omegns Grundlovsfond  
9/7-26/8 Brevv. Pol de Mont  
Ophold i Tyskland og Schweiz  
See Berlin (til ca. 14/7), Dresden, Karlsbad, München, Vierwaldstätter  
m. (hos Fanny Ephrussi i Meggen), St. Moritz (ank. ca. 22/7) (samvær  
B. Knudtzon), Basel  
/9 Beksk. A. Garborg  
14/9 Kritiker og Portraiter 2. udg. -> B 465  
3/10 Tale for H. Ibsen ved rusgildet i Studentersamfundet -> 000 s. 146  
22/10 Berlin som tysk Rigshovedstad -> B 467  
5/11ff Frl. KU om tysk og dansk romantik (B.S. Ingemann og J.L. Heiberg) -  
> ms. 219/178 + 222/205  
21(22 ?)/11 Tale Studentersamfundet ved fest for Ringstedbønder  
12/12 Frl. Studentersamfundet om A. Oehlenschläger: Aladdin -> ms.  
219/182  
13/12 Tale i Ringsted om magt og ret
- 1886**  
ca. 30/1-17/4 Forelæsningsturné til Warszawa  
1/2 Ank. Warszawa via Hamburg og Berlin  
Ophold hos J. Brzezinski  
Frl. 25/3, 27/3, 28/3 (?) på fransk om polsk litteratur  
Ophold i Paulowice  
30/4-4/5 Forelæsninger i Kristiania  
Frl. Studenterforeningen om russisk Polen  
Frl. no. Arbejdersamfund om Lassalle  
1/5 fest for GB i Sandviken  
7/5ff Frl. KU om den naturalistiske roman i Frankrig  
13/5 Frl. Studentersamfundet om russisk Polen I  
17/5 Frl. Studentersamfundet om russisk Polen II  
12-13/6 Studentersamfundets udflugt til Horsens  
12/6 Tale i Ridehuset i Horsens  
13/6 Tale i Hansted Skov -> 490. Beksk. S. Claussen og V.
- Stuckenbergs  
/5 Besøg af A.Ja. Passover (literaturnyj fond) med invitation til ophold i St. Petersborg  
/7 Besøg af P.I. Vejnberg; besøg af M. Malling, Ch. Edgreen, A.
- Lundegård,  
1/10 Ola Hansson  
10/11ff Beksk. V. Benedictsson  
8/12, 17/12 6 frl. KU om dansk og tysk romantik: 10/11, 17/11, 26/11, 3/12,

**1887**  
 /1 Artikler mod den da. regerings provisoriske love før valget 28/1  
 1887 2/4-11/6 Rejse til Rusland, Finland og Polen  
 2/4 afrejse fra Kbh. via Kiel til Berlin  
 3/4 afrejse fra Berlin, ank. St. Petersburg 5/4  
 5-12/4 i St. Petersburg; ophold hos A.Ja. Passover efter invitation  
 fra Literaturnyj fond (Litteraturselskabet); beksk. bl.a. A.I. Urusov,  
 M.M. Stasjulevic  
 13-18/4 i Finland  
 12/4 afrejse, ank. Helsingfors 13/4; beksk. fam. Auer  
 13/4 frl. på da. om E. Zola  
 14/4 frl. på da. om den moderne kritik  
 15/4 frl. på da. om den russiske roman (Dostojevski, Tolstoj,  
 Turgenjev)  
 16/4 fest for GB i Societetshuset  
 17/4 til Viborg  
 17/4 frl. på tysk om den moderne russiske roman  
 18/4 afrejse og ank. St.Petersborg  
 18/4-5/5 i St. Petersburg  
 19/4 beksk. A.D. Teniseva  
 22/4 tale ved fest for Ja. P. Polonskij  
 25/4 frl. på fransk: "Le roman russe" -> ms. 219/185  
 27/4 frl. på fransk: "La critique littéraire" -> ms. 219/186  
 29/4 frl. på fransk om Musset og Sand; erstatning for  
 bortcensureret frl. om da. litteratur i 19. århundrede  
 219/187 2/5 frl. på fransk om E. Zolas kunstneriske realisme -> ms.  
 "La peinture de la vie réelle chez E. Zola"  
 3/5 festbanket for GB  
 4/5 privat frl. på fransk i fyrstinde Tenisevas salon: "La  
 littérature danoise en 19. siècle"  
 5/5 afrejse  
 6-16/5 i Moskva  
 6/5 ank. Moskva  
 7/5 frl. på fransk om E. Zola  
 9/5 frl. på fransk om Taine og den moderne litteraturkritik  
 11/5 frl. på fransk om russiske romanforfattere  
 14/5 frl. på tysk om den tyske litteratur i 1840-erne  
 16/5 afrejse  
 17-29/5 ophold på fyrst Tenisevas gods Bezica ved Brjansk  
 29/5 afrejse fra Smolensk  
 30/5 ank. Warszawa  
 10/6 ank. Kbh.

/6 Æresmedlem af La Confédération universelle des Sociétés de libre  
 Penseé  
 26/6 Tale ved fest for S. Schandorph -> 540  
 /6-/9 Sædelighedsfejden; brud med Bj. Bjørnson  
 /9 Studentersamfundets sønderjyske Samfund (4 S) stiftes (H.V.)  
 Clausen,  
 Johan Ottosen, H.P. Hanssen)  
 /10 Æresmedlem af Trinity Historical Society (Texas)  
 ca. 1-18/10 Rejse til Tyskland  
 Berlin; sammen med fam. Teniseva til Weimar;  
 4-5/10 besøg i Goethehaus og Goethe-arkivet  
 7/10 til Berlin  
 9/1 til Bremen; frl. om Zola -> ms. 219/188  
 Ca. 18/10 ank. Kbh.  
 1/11ff Frl. KU om Heinrich Heine og hans samtidige, afsl. 13/12  
 14/11 Iscenesætter Aug. Strindbergs *Faderen* på Casino-teatret; beksk. Aug.  
 Strindberg; tale -> 0000  
 26/11ff Brevv. Fr. Nietzsche  
 /12 Brevv. W. Söderhjelm  
  
**1888**  
 /1ff Tidsskr. *Ny Jord* (red. C. Behrens); ophørt 1889  
 18/1 Frl. Arbejdernes Læseselskab: "Fra en Rejse i Rusland"  
 3/2ff Frl. KU om Rusland og russisk litteratur, afsl. 2/3 -> ms. 221/199  
 26/2 Medstifter af Forening for Boghaandværk  
 3/3 Frl. Studentersamfundet om russiske forfattere (Dostojevski,  
 Turgenjev,  
 Tolstoj)  
 7/3 Frl. Fremskridtsklubben om Rusland  
 13/3 Frl. Arbejdernes Læseselskab: "Russiske Forhold"  
 10/4ff 5 frl. KU om Fr. Nietzsche: 10/4, 17/4, 24/4, 1/5, 8/5 -> ms. 222/204  
 /5 Beksk. A. og H. Slott-Møller  
 22/7 Victoria Benedictssons selvmord  
 31/7 Tale for J. Kainz ved fest på Skydebanen (gæstespil på Det kgl.  
 Teater)  
 /8 Kortere ophold i Middelfart og Østjylland smn. m. Jul. Lange  
 25/9 *Indtryk fra Polen* -> B 620  
 13/10 *Æsthetiske Studier*, 2. Udg. -> B 621  
 /11 Planlagte frl. i Rusland udskydes, først til januar, senere definitivt  
 3/11 *Indtryk fra Rusland* -> B 622  
 13/11ff Frl. KU om Goethe, afsl. 17/12 -> ms. 220/198  
 14/11 Programtale på Hotel Phønix efter foredrag af Skrumsager ved  
 agitations-  
 møde arr. af 4 S og To Løver  
 1/12 Tale Studentersamfundet efter foredrag af E. Skram  
  
**1889**  
 12/1 Disk. Studentersamfundet efter foredrag af K. Hamsun  
 /2-30/3 Forelæsningsturné i Sverige og Norge  
 Göteborg



- ca.20/2 3 frl. om H. Heine  
 21/2 fra Göteborg  
 23/2 ank. Stockholm  
 3 frl. om Goethe: 25/2, 28/2, 2/3  
 3/3 frl. om E. Zola; fest for GB på Grand Hotel  
 Uppsala, ank. 5/3  
 3 frl. om H. Heine: 5/3, ?/3, 10/3  
 8/3 tale i studenterforeningen Verdandi -> 000; beksk. Ellen
- Key
- 10/3 til Stockholm  
 12/3 frl. om E. Zola i Stockholm  
 14/3 til Kristiania  
 Kristiania, ank. 15/3  
 3 frl. i Studentersamfundets sal om H. Heine: 16/3, 18/3, 19/3  
 22/3 frl. i Studentersamfundet om Fr. Wilh. IV's  
 tronbestigelse  
 3 frl. om Goethe: 23/3, 25/3, 27(26 ?)/3  
 30/3 afrejse
- /4ff Frl. KU om Goethe -> ms. 220/198  
 11/4 *Kjøbenhavns Børs-Tidende* (red. Ernst Brandes); GB medarb. 26/6 1889-  
 juni 1892
- 17/4ff Brevv. H. Pontoppidan  
 29/7ff *Af Dagens Krønike* (red. P. Nansen); GB medarb.; ophørt juni 1890  
 /8 Kortere ophold i Middelfart og Østjylland sammen med Jul. Lange  
 /8ff Disk. om aristokratisk radikalisme med H. Høffding m. fl.  
 26/9-30/10 Ophold i Frankrig; besøg på verdensudstillingen  
 Samvær med G. de Maupassant, E. Zola, P. Bourget, A. Daudet,
- Edm.
- de Goncourt, F. Ephrussi, J.K. Huysmans, J. Lie, V. Cherbuliez;  
 28/10 Afrejse
- 5/10 *Essays. Danske Personligheder* -> B 647  
 8(?)/11ff Frl. KU om nyere fransk litteratur, afsl. ? -> ms. 222/206 + 207  
 30/11 *Essays. Fremmede Personligheder* -> B 648
- 1890**
- /1ff Medarb. *Freie Bühne* (red. O. Brahm, fra 1891 W. Bölsche)  
 9/1 Brud med Ola Hansson  
 21/1 Tale i Studentersamfundet på valgdagen  
 11/2ff Frl. KU om Goethe -> ms. 223/215  
 28/2ff Frl. KU om nyeste europæiske litteratur (bl.a. Jul. Langbehn) -> ms.  
 223/212
- /5 Forelæsninger i Kristiania  
 12/5 frl. om Tolstoj og E. Zola  
 14/5 frl. om H. Ibsen og hans skole i Tyskland -> ms. 223/214  
 20/5, 21/5, 22/5, 23/5 frl. om Bj. Bjørnson og A. Daudet som
- roman-
- forfattere -> ms. 224/218a  
 Udflugt til Ringerike  
 /8 Nogle dages ophold i Mølle på Kullen (Sverige)

vedr. 24/10 Henvendelse fra da. kunstnere og videnskabsmænd til regeringen  
 statsunderstøttelse til GB  
 30/10 *Det unge Tyskland* -> B 678  
 19/11 Datteren Astrid dør af difteritis  
 /12 Flytter til Havnegade 55 (hjørnet af Havnegade og Nyhavn)

**1891**  
 1ff Medarb. *Berliner Tageblatt* intensiveres ved aftale om månedlige  
 artikler om filosofiske og æstetiske emner; ophørt efter 1 år pga. svigt fra GBs  
 side

10/2ff Frl. KU om Shakespeare  
 19/2 Tale for P.S. Krøyer ved fest på Skydebanen  
 6/3 Folketinget forkaster forslag om statsunderstøttelse til GB; ligeledes  
 forkastet i Landstinget 31/3  
 13/3 Efter frl. KU gæst i Den selskabelige Klub af 6. November ved fest på  
 hotel d'Angleterre  
 21/6-ca.25/7 Ophold i Belgien og Holland  
 21/6 afrejse fra Kbh. til Bremen; (ophold hos A. Fitger)  
 23/6 til Liège og Ghent; beksk. Ch. Saroléa  
 1/7 fest for GB i Antwerpen med tale af Pol de Mont; beksk. F.  
 Gittens, Max Rooses og Jan v. Ryswyck  
 3/7 til Brügge; derfra besøg i Ostende; beksk. Jul. Sabbe  
 5/7 til Bruxelles; beksk. Ch. Potvin, E. Verhaeren, Ed. Picard

og  
 G. Eeckhoud  
 17-18/7 Harlem  
 19/7 Leiden; beksk. Ten Brinck  
 20/7 til Haag; beksk. J. Israels  
 22-23/7 Rotterdam  
 17-23/7 *Den romantiske Skole i Tyskland* 2. udg. -> B 693  
 (?) -20/8 Ophold i Norge  
 før 6/8 oph. i Modum  
 6/8 ank. Kristiania  
 7-11/8 i Drøbak  
 11/8 i Kristiania  
 (?) i Moss (Sandberg)  
 15/8 medarr. af fest for H. Ibsen; tale -> ms. 226/221  
 (?) Besøg i Vikersund  
 /9ff Medarb. *Revue politique et littéraire* (Revue bleue)  
 11-18/9 I Berlin  
 15-18/9 æresgæst ved international forfatterkongres i Berlin  
 26/9 *Det moderne Gjennembruds Mænd* 2. udg. -> B 697  
 26/9 Frl. Studentersamfundet om Belgien og Holland -> ms. 226/225  
 3/10 Frl. Studentersamfundet om Belgien og Holland -> ms. 226/225  
 10/10 Tale ved rusgilde i Studentersamfundet  
 20/10ff Frl. KU om Shakespeare  
 25/10 GBs 25-årsjubilæum som forfatter; fest og fakkeltog arr. af  
 Studentersam-

- 22/11 fundet og Arbejdernes Læseselskab; taler -> 698, 699, 700  
Frl. Sortedamslund: "Et Besøg i Holland og Belgien"
- 1892**
- 16/2-1/4 Frl. KU om Shakespeare  
17/2 Frl. Arbejdernes Læseselskab om Hamlet  
12/3 Indledning ved Det Frie Theaters opf. af uddrag af C. Bredahls  
dramatiske  
scener -> ms. 226/226
- 24/3 Frl. Fritænkerforeningen af 1886 om Renan -> ms. 226/227  
8-20/4 Ophold i Norge; GB tilbydes professorat  
8/4 ank. Kristiania via Sverige  
9/4 frl. Studentersamfundet om Hamlet; samvær m. H. Ibsen  
12/4 fest i anl. af GBs 25årsjubilæum som forf. arr. i
- Studentersam-  
fundet, Logens store sal; tale -> 000  
14/4 samvær m. H. Ibsen  
19/4 Frl. i den private, liberale klub, afrejse
- 20/4 Ank. Kbh.; tale for V. Hørup i Studentersamfundet  
/5ff Medarb. *Samtiden* (red. G. Gran)  
/7 Julius Paludan udnævnes til professor i æstetik ved KU  
24/7 Forsoning med H. Drachmann, jf. -> 715  
10/7-3/8 Forelæsningsturné i Tyskland og Tjekkoslovakiet  
11/7 ank. Bremen (Fitger) via Kiel  
ca.18/7 afrejse til Dresden (G. Treu)  
21-29/7i Prag; beksk. J. Vrchlicky  
25/7 tale på tysk  
26/7 tale på fransk  
29/7 fra Prag til Nürnberg  
30/7 Frankfurt a. M.
- 6/8 Ernst Brandes død (selvmord)  
GB i Villa "Gefion" i Helsingør hos Edv. Brandes
- 30/9-6/10 *Den romantiske Skole i Frankrig 2. udg. -> B 719*
- 22/11 Frl. KU om Renan  
/12 *Reactionen i Frankrig 2. udg. -> B 727*  
17/12 Frl. Arbejdernes Læseselskab om *Hamlet*
- 1893**
- /1 Besøg af Selma Lagerlöf  
18/2 Frl. Studentersamfundet om E. Renan  
3/3ff 6 frl. KU om *Det gamle Testaments poetiske bøger -> ms. 226/232*  
19/3 Frl. Arbejdernes Læseselskab om *Jobs Bog*  
28/3 Disk. Studentersamfundet efter foredrag af K. Hamsun om H. Ibsen  
4/4 Disk. Studentersamfundet med pater Lange  
14-20/4 *Naturalismen i England 2. udg. -> B 000*  
/5 Forelæsninger i Norge  
8/5 afrejse fra Kbh.  
12/5 frl. om *Højsangen*  
17/5 frl.  
19/5 frl. om de apokryfe skrifter

		Samvær med H. Ibsen
15/7-24/8		Ophold i Tyskland 15-23/7 i Bremen hos Fitger 23/7 via Leipzig til Jocketa, ank. 24/7 26/7-19/8 Bad Elster; samvær m. fam. Auer 20-21/8 i Teplitz; samvær m. J. Szebeko 24/8 ank. Kbh.
1/10ff		Tidsskr. <i>Taarnet</i> (red. J. Jørgensen); ophørt september 1894
11/11		<i>Udenlandske Egne og Personligheder</i> -> B 774
23/11		Tale ved fest for J. Lie på hotel Phønix -> 776
		<b>1894</b>
	1/2	Frl. Studentersamfundet om nationalfølelse
	9/2	Tale ved fest i Studentersamfundet
	9/2	<i>Om Nationalfølelse</i> -> B 790
	31/3	Frl. Studenterforeningen: "Shakespeare i hans Digtningens mørke
Periode"	21/4	Disk. Studentersamfundet om spiritisme efter foredrag af A.
Lehmann	/5	Brevv. A. Schnitzler
	/5	I pinsen på Fanø sammen med F. Hendriksen, H. Drachmann og P.
Nansen	9/7-/9	Ophold i Tyskland, Holland og Polen 9/7 afrejse Kbh., ank. Bremen (Fitger) 10/7 13-14/7 udflugt fra Bremen til Oldenburg og Groningen 20/7 i Tostedt 25-29/7 i Berlin 30/7 ank. Warszawa 30/7ff ca. 6 uger i Paulowice v. Grodzisk (hos Jadviga og Jan Brzezinski) 8/9 fra Polen til Berlin 8/9 ank. Berlin
Norge	10/8	Edvard Brandes træder ud af Folketinget og flytter i oktober til
Kum-	/9ff	Medarb. <i>Neue Revue, Wiener Literaturzeitung</i> (red. R. Heger og Ed. mer)
	30/9	Tale ved <i>Politikens</i> 10-årsjubilæum
	/10ff	Medarb. <i>Die Zukunft</i> (red. Max. Harden)
	/10	Beksk. Vilh. Andersen
	7/10	Frl. Arbejdernes Læseselskab, 15 års stiftelsesfest
	20/10	Disk. Studentersamfundet efter frl. af H.L. Møller
	/11ff	GB "redacteur occasionel" ved <i>Le Temps</i>
	/12	<i>Emigrantlitteraturen</i> 3. udg. -> B 850
Lie	15/12	Disk. Studentersamfundet om nordiske forhold efter foredrag af B.
		<b>1895</b>
	/1	Første artikler om Dreyfus-affæren
	/4ff	Brevv. Per Hallström

9/4 Tale ved Studentersamfundets fest for Venstres valgsejr  
 20/4 Fr. Studentersamfundet om Shakespeare: "Elisabeth og Essex"  
 11/5 Studentersamfundets skovtur til Holte  
 22/5ff Brevv. P. Kropotkin  
 1/6ff Nogle dages ophold på Fanø  
 5-11/7 *William Shakespeare I* -> B 868  
 15-25/7 Ophold i Berlin og Heringsdorf  
 13/8-ca.15/9 Ophold i Finland og Rusland  
 13/8 afrejse Kbh., ank. Helsingfors 15/8  
 17/8 ank. Viborg  
 18/8-8/9 ophold hos fam. Auer i Rauha ved Imatra; beksk. V.S.  
 Solov'ev  
 9-12/9 i St. Petersburg  
 13/9 i Berlin; beksk. H. Sudermann  
 ca. 15/9 ank. Kbh.  
 20/10-21/11 Ophold i England hos GBs eng. forlægger W. Heinemann;  
 Shakespeare- studier på British Museum, vejledt af R. Garnett  
 20/10 afrejse Kbh. via Vlissingen  
 26-28/10 i Stratford on Avon  
 7/11 i Oxford and Cambridge Club; beksk. H. James og A.  
 Sy-  
 mons  
 11/11 frl. foreningen "Danmark" om *Othello* og *King Lear*  
 14/11 tale ved middag i The New Vagabond Club; GB  
 æresmedlem  
 15/11 besøg hos J. Lane; beksk. Th. Hardy  
 17/11 i Oxford; besøg hos Edm. Gosse  
 18/11 tale ved festmiddag i The Authors' Club -> 000  
 Beksk. P. Kropotkin, S. M. Stepniak, A. Nazarbek, V. I. Zsulic, F.  
 Har-  
 ris, Th. Hardy, Alma Tadema  
 19/11 afrejse fra London via Hamburg  
 21/11 ank. Kbh.  
 29/11-2/12 *William Shakespeare II* -> B 883  
 1896  
 - Ty. og eng. overs. af *William Shakespeare*  
 /1ff Medarb. *Cosmopolis* (red. Ferdinand Ortman)  
 29/2 Disk. Studentersamfundet efter foredrag af H. Becque  
 20-26/3 *William Shakespeare III* -> B 895  
 3-16/4 Ophold i Tyskland  
 Berlin; besøg hos H. Sudermann  
 9/4 fra Berlin til Bremen (Fitger)  
 2/5 Fr. Studentersamfundet: "Indtryk fra London"  
 28/5 Studentersamfundets udflugt til Frederiksberg og Søndermarken;  
 tale  
 29/5 *Danske Digtere 2. udg.* -> B 903  
 /6 Æresmedlem af la Confédération universelle des Sociétés de libre  
 Pensée

9/6-14/7 Ophold i Frankrig og England  
9/6 afrejse Kbh. via Hamburg og Köln  
11-30/6 ophold i Paris, A. Daudet, F. Ephrussi, Lugne-Poe, M.  
Barrés,  
G. Paris, Edm. de Goncourt, P. Bourget, J. Lie  
1/7 afrejse Paris  
2-12/7 ophold i London  
Gennemgang af W. Archers eng. oversættelse af *William*  
Shakespeare  
samvær med A. Nazarbek, P. Kropotkin, Th. Hardy, G.  
Moore,  
M. Maartens  
12/7 afrejse via Vlissingen og Hamburg  
14/7 ank. Kbh.  
ca. 25/7-ca. 10/8 Ophold i Tyskland  
Fra Kbh. via Middelfart  
Ophold i Bad Colberg i Pommern  
Tilbagerejse via Middelfart  
13/8 Frl. i Middelfart: "Om Læsning" (velgørende)  
/8 Besøg af R. Beer-Hofmann, A. Schnitzler, P. Goldmann  
19/9 Disk. Studentersamfundet efter foredrag af E. Schlaikier om  
antisemitisme  
i Tyskland  
4/10 Frl. Arbejdernes Læseselskab: "Om Læsning"  
7/10 Tale ved fest for H. Drachmann i Studentersamfundet  
30/10ff Frl. KU om moderne fransk litteratur, afsl. 15/12 -> ms. 227/242  
3/11 Tale ved fest i Studentersamfundet i anl. af 25-årsdagen for GBs  
første  
frl. -> ms. 227/243  
13/11ff Brevv. Th. Herzel  
28/11 Disk. Studentersamfundet efter foredrag af Th. Bierfreund om GBs  
Wil-  
*liam Shakespeare*  
30/11 Møde m. A. Strindberg  
1897  
13/3 Disk. Studentersamfundet efter foredrag af E. Fog om ungdommen  
22/3ff. 5 frl. KU om Goethe: 22/3, 26/3, 1/4, 27/4, en sjette frl. afløst pga.  
sygdom  
10/4 Disk. Studentersamfundet efter foredrag af H.P. Hansen  
30/4 Frl. Studentersamfundet om Gaston Paris (?)  
/5 Medlem af bestyrelsen for 4S (= Studentersamfundets sønderjyske  
Sam-  
fund)  
1/5 Frl. Studentersamfundet: "Paris i Juni 1896"  
/5-/9 GB syg af årebetændelse og lungebetændelse  
24/5 Den franske æreslegions ridderkors  
6/11 Tale ved Ernst Bojesens 25-års jubilæum -> ms. 227/247  
11/12 *Heinrich Heine* -> B 984

**1898**

18-24/2  
12/1-25/6  
Carlsbergfondet

Det unge Tyskland 2. udg. -> B 1001  
Ophold i Tyskland, Østrig og Italien ved bevilling fra

12/1 afrejse Kbh.  
13-24/1i Berlin; 22/1 samvær m. G. Hauptmann  
25/1-2/2 i Wien; samvær m. A. Schnitzler, R. Beer-Hofmann  
3-7/2 i Firenze  
7-19/2 i Rom  
13/2 adresse fra studenter ved Roms univ.  
18/2 hyldest på Roms univ.  
19-28/2i Napoli; beksk. Benedetto Croce, hertug Andria Carafa  
1/3 i Messina  
1/3-9/4 i Taormina; smn. m. B. Knudtzon hos dennes søster,

Marie

**Knudtzon**

19/3

Henrik Ibsen -> B 1002

13/4 i Catania; 14/4 i Girgent  
15-23/4i Palermo; 24/4 i Napoli  
28/4-6/5 i Fondi  
6-14/5 i Sorrento  
14-23/5i Rom  
23-25/5i Assisi; 25/5 i Perugia  
26/5-7/6 i Firenze; fra 1/6 smn. m. Gerda og Edith  
7-8/6 i Pisa; 8-12/6 i Siena; 12-13/6 i Firenze og Pistoia  
13-18/6i Venedig; 18/6 i Verona; 19-20/6 i Milano  
20-21/6i Luzern; herefter alene smn. m. Edith  
21-22/6i München  
23-24/6i Berlin  
25/6 ank. Kbh.

3/9

Ungdomsvers -> B 1012

17/9

Disk. Studentersamfundet efter foredrag af C.N. Starcke

7/10

Tale i Studentersamfundet: "Ti danske Studenter"; sang af GB med

musik

af Ch. Kjerulf -> ms. 227/253

16/10-1/11

Forelæsningsturné til Tyskland, Polen (og Ungarn); afbrudt pga.

Emilie

14-29/11

**Brandes' sygdom**

Forelæsningsturné genoptaget

14/11 afrejse fra Kbh. til Berlin

16/11 til Krakow

18/11 til Lwów (Lemberg)

19/11 fest for GB; tale -> 0000; tale til fordel for statue af A.

Mickiewicz -> ms. 227/249

21/11 adresse til GB fra 2.000 polske kvinder, overrakt v.

mindefest

for J. Sobieski (kong Jan III)

22/11 banket for GB

26/11 frl. "Om Læsning"

27/11 afrejse via Berlin

29/11 ank. Kbh.  
 7/12 Frl. Foreningen til Oplysningens Fremme blandt Kjøbenhavns  
 Arbejdere om L. Holberg  
 19/12ff Syg  
 27/12 Emilie Brandes, GBs mor, dør

**1899**  
 -10/6 Syg af årebetændelse  
 /3ff *Samlede Skrifter* -> B 1076 begynder at udkomme  
 18/3 *Danskheden i Sønderjylland* -> B 1056 tilføjelse  
 28/3 Adresse fra deputation af sønderjyder  
 /6ff Medarb. *The Contemporary Review*  
 /8ff Medarb. *Das literarische Echo* (red. J. Ettlinger)  
 26/7-11/11 Ophold i Tyskland og Frankrig  
 26-31/7i Warnemünde  
 5/8 fra Berlin til Paris  
 ca. 6/8 i St. Germain-en-Laye ved Paris  
 ca. 31/8 til Bagnoles de l'Orne  
 ca. 25/9 til Paris; beksk. G. Clemenceau hos L. de Caillavet; i

Paris sam-  
 men med Edith  
 11/10 ank. Kbh.  
 ca. 25/10 til Berlin  
 11/11 ank. Kbh.  
 18/11 Frl. Studentersamfundet: "Tanker ved Aarhundredets Slutning"  
 /12 Malet af P.S. Krøyer  
 9-ca.30/12 Ophold i Berlin

**1900**  
 - GBs private støttefond opløses  
 25/1 Tale i 4S -> ms. 228/261 ?  
 13/3-10/4 Forelæsningsturné i Østrig og Ungarn  
 13/3 afrejse fra Kbh. til Wien  
 18/3 frl. "Om Læsning" i Wien i Concordia; samvær m. A.

Schnitzler,  
 Th. Gomperz, K. Lauckoronski  
 27/3-ca.8/4 i Budapest  
 30/3 frl. Leopoldstadt Casino på tysk om H. Ibsen; fest for GB  
 Beksk. Mór Jókai  
 10/4 ank. Kbh.  
 18/4ff Indlagt på Kommunehospitalet med årebetændelse; rask i juni  
 20/6 Frl. Studentersamfundet om Finland  
 ca.24/7-ca.19/8 Via Bremen til Berlin  
 9/8 fra Berlin til Bremen; ophold hos A. Fitger  
 Ca.19/8 ank. Kbh.  
 ca.31/8 Nogle dage i Skodsborg med fam.  
 22/9 Tale i Studentersamfundet  
 20/10 Disk. Studentersamfundet om dansk arbejderbevægelse, jf. -> 1130  
 27/10 Frl. Studenterforeningen om Island -> ms. 228/263



- 1142 18/11 Tale ved de københavnske typografers mindefest for Gutenberg ->  
1/12 Tale ved fest for L. Frölich -> 1145
- 1901**
- 1901ff Eng. overs. af *Hovedstrømninger*  
/1ff Medarb. *Das freie Wort* (red. Max Henning ?)  
1/1 Tale nytårsnat -> 0000  
6/1 Tale ved S. Schandorphs begravelse  
9/2 Disk. Studentersamfundet om dansk politik i Sønderjylland  
9/3 Disk. Studentersamfundet efter foredrag af Johs.V. Jensen om det danske  
samfunds fremtid  
1/4 Edv. Brandes chefred. *Politiken*  
3/4 Tale i Kalundborg på valgdagen om Venstre og Sønderjylland -> ms. 229/271  
/5 Ophold i Østrig  
13/5 Ophold på slottet Strzebowitz hos Maria Stona  
16/5 i Wien; kort samvær m. A. Schnitzler  
17-22/5 i Abbazia ved Fiume (Opatija); derefter via Wien til Strzebowitz  
1/6 ank. Kbh.
- 20/7-ca.12(?) /9 Ophold i Tyskland  
22/7-8/8 i Karlsbad (Karlovy Vary); samvær m. G. Clemenceau  
ca.10/8 i Bad Kreuznach i russisk selskab  
ca.17/9 ank. Kbh.
- 24/7ff Edvard Brandes hovedredaktør på *Politiken* efter V. Hørup  
28/9 Tale i Studentersamfundet efter P. Levins rustale  
23/11 Tale ved mindefesten for S. Schandorph -> ms. 229/275  
/12ff Brevv. J. Wassermann
- 1902**
- 1902ff Ty. udg. af *Gesammelte Schriften I-IX og XX*  
/1 Elise Rustad udfører buste af GB  
8/1 Kommandør af den franske æreslegion  
13/1 Deltager i deputation hos Christian IX med krav om folkeafstemning på  
de vestindiske øer  
18/1 Tale ved fest for J. Hegel (Gyldendal)  
28/1-16/4 Ophold i Paris  
Beksk. A. France, A. M. Anickova (= pseu. Ivan Strannik)  
7/2 udnævnt til professor med gage til fri videnskabelig virksomhed  
21/2 frl. Den skandinaviske Forening i Paris om Sønderjyllands indflydelse på dansk åndsliv  
26/2 deltager i fest i Pantheon på V. Hugos 100 årsdag  
27/2 frl. Den russiske højskole: "Le grand homme, source et but de la civilisation"  
10/3 Tale ved Revue d'Art dramatique's banquet for GB -> 0000

26/4 Tale Studentersamfundet for Ellen Key  
 2/5 Frl. Studentersamfundet om G. Clemenceau  
 25/5 Tale til sønderjyder i Kbh. -> 0000  
 15/6 Tale ved Studentersamfundets besøg i Sorø -> 0000  
 20/7-ca.1/9 Ophold i Tyskland  
 20/7-19/8 i Karlsbad sammen med G. Clemenceau og N. Auer  
 19/8-ca.1/9 i Berlin hos Max Klinger  
 25/9-ca.3/10 Forelæsningsturné i Norge  
 27/9 frl. Studentersamfundet i Kristiania om G. Clemenceau;  
 samvær  
 med H. Ibsen  
 30/9 tale ved fest i Studentersamfundet  
 ca. 3/10 afrejse  
 20-26/10 Rejse til Berlin; henter Edith, der vender hjem fra ophold i Rusland  
 hos  
 fam. Auer  
 14/11 Frl. Den akademiske Forening i Lund (Sverige) om G. Clemenceau;  
 tale  
 til studenterne -> 0000  
 20/11 Frl. Handelsforeningen af 5. Juni om G. Clemenceau  
 21/11 Indleder disk. Studentersamfundet efter foredrag af H. Gamel om  
 kultur-  
 kampen i Frankrig  
 26/11 Frl. Arbejdernes Læseselskab om G. Clemenceau  
 13/12 Tale ved afsløringen af Chr. Richardts buste i Studenterforeningen ->  
 0000  
**1903**  
 2/2 Frl. i Berlin om Armenien og Europa, arr. af armenske studenters  
 forbund i  
 Europa  
 21/2-beg./3 Ophold i Schweiz  
 23/2 frl. i Lesezirkel Hottingen i Zürich om H. Ibsen  
 Ophold i Davos med Edith  
 12/3 Tale i Studenterforeningen/Studentersamfundet for H. Høffding ->  
 ms.  
 230/294  
 26/3 Frl. Dansk Kunstflidsforening om små romaner i *Det gamle*  
 Testamente ->  
 ms. 238/391  
 11/4-29/5 Ophold i Paris  
 13/4 ank. Paris  
 20/4 tale om den litterære kritik  
 11/5ff frl. ved l'Ecole russe des hautes études sociales om H.  
 Ibsen  
 15/5 frl.: "Goethe et l'idée de liberté"  
 19/5 tale ved l'Association syndicate des critiques littéraires'  
 banquet  
 for GB -> ms. 230/295  
 Frl. om små romaner i *Det gamle Testamente* -> ms. 238/392

	/8	Nogle dage i Rungsted; begynder nedskrivning af selvbiografi
	ca.12/8-13/9	Ophold i Tyskland og Østrig Ophold på Rügen Via Berlin og Dresden til slottet Strzebowitz i Østrig (Maria Stona) Afrejse 12/9, ank. Kbh. 13/9
	26/9	Tale ved Studentersamfundets rusgilde for Johanne Dybwad
	1/10	Ordfører ved overrækkelsen af adresse til Aug. Larsen
	1/10ff	Medarb. <i>Det ny Aarhundrede</i> (red. P. Munch)
	10/10	Disk. Studentersamfundet efter frl. af Munch Petersen om religion og
ret		
	25/10ff	Afrejst til Berlin for at møde fam. Auer
		<b>1904</b>
	-	1904-08 red. serien <i>Die Literatur. Sammlung illustrierter Monographien</i> (Berlin)
	-	Tale ved stiftelsen af Socialistisk Ungdomsforbund
	15/2	Frl. Alliance francaise i Odense om A. France
	10/3-28/5	Ophold i Frankrig og Italien; krydstogt på Middelhavet 12-30/3 ophold i Paris; samvær med A. France og L. de Caillavet 30/3-4/4 fra Paris via Milano til Venedig 4/4-ca.3/5 krydstogt på Middelhavet, inviteret af Norddeutsche
Lloyd		(Bremen): Korfu, Cairo, Napoli, Genua, Corsica, Nice,
Barcelona,		Malaga, Granada, Alhambra, Gibraltar, Marocco, Lissabon, St. Sebastian
		Ca. 3/5 til Paris
		28/5 ank. Kbh. fra Paris
	2-3/7	Studentersamfundets udflugt til Møen 2/7 tale om aftenen 3/7 tale -> 000
	24/7-9/8	Ophold i Karlsbad sammen med G. Clemenceau; opholdet afbrudt
pga.		faderen, H.C. Brandes' død 6/8
	/9	Medarb. <i>The Living Age</i>
	3/9	Frl. Studentersamfundet om A. France
	24/9	Hilsen til Finland ved Studentersamfundets rusgilde -> ms. 230/304
	8/10	Frl. Arbejdernes Læseselskabs 25-årsjubilæum om A. France; tale ms. -> 230/305
	/10	Tale til tyske studenter
	10/11	Tale for L. Mylius-Erichsen
	23/11-13/12	Ophold i Frankrig sammen med Edith 28/11 frl. Sorbonne ved de nordiske parlamentsmedlemmers
besøg i		Paris, inviteret af L'arbitre internationale des deux chambres
fran-		caises, vedr. international voldgift
		30/11 til Avignon, Nimes, Nice, Toulon, Marseilles, retur til Paris
		12/12 afrejse, ank. Kbh. 13/12
	/12	Medstifter af Græsk Selskab

- 31/12 Edvard Brandes forlader *Politikens* redaktion
- 1905**
- 11/1? 12/1 Tale ved stiftelsen af Foreningen "Frisindet Ungdom" -> ms. 231/310  
/3ff Medlem af Comité de direction ved *Le Courier Européen*  
25/3 Frl. 4S  
16/5 Besøg hos H. Pontoppidan i Hillerød  
ca.29/7-ca.16/8 Ophold i Karlsbad sammen med G. Clemenceau  
8/11 *Levned I* -> B 0000  
13-25/11 Forelæsningsturné i Tyskland  
13/11 afrejse Kbh. smn. m. Edith  
Frl. i Dresden, Prag og Düsseldorf om Voltaire og Frederik den Store
- 20/11 frl. Literarischer Verein, Berlin, om Voltaire og Frederik den Store
- 1906**
- 1906ff *Samlede Værker 1-20* i russisk overs.  
/1 Beksk. Eleonora Duse  
/1 Forelæsningsturné i Jylland  
10/1 i Odense om Frederik den Store og Voltaire  
14/1 i Aalborg om Frederik den Store og Voltaire  
8/2 Frl. Kbh. om H. Ibsen, efter aflysning 30/1 pga. Christian IXs død  
13-2?/2 Forelæsningsturné i Sverige og Norge  
13/2 afrejse  
14/2 frl. i Stockholm om H. Ibsen; tale -> Ms. 231/317  
17/2 fest for GB, arr. af O. Levertin  
18/2 frl. i Stockholm om Voltaire  
19/2 frl. Verdandi i Uppsala om Voltaire og Frederik den Store;
- tale
- 22/2 frl. Kristiania om Voltaire og Frederik den Store  
/2 frl. Studentersamfundet i Kristiania om H. Ibsen  
26/2 frl. i Göteborg om Voltaire og Frederik den Store; tale
- 31/3 Disk. Studentersamfundet efter foredrag af Tom Forsner om skandinavis-
- men
- 14/4 Frl. Studentersamfundet om A. Kielland  
/5-/6 Ophold i England og Frankrig  
Ca. 1/6 til England  
5/6 tale til de danske i London -> ms. 231/318  
Ca. 8/6 fra England til Paris  
15/6 tale ved Les Lettres festmiddag i Boulogneskoven for GB
- og A.
- France
- 27/6ff Syg af årebetændelse; udskrevet fra Kommunehospitalet 11/7  
1/7 A. Schnitzler besøger GB på Kommunehospitalet; nyt besøg 28/7  
19/7 Tale til det islandske Altings medlemmer i Kbh.  
8/8-1/9 Ophold i Karlsbad smn. m. G. Clemenceau  
29/9 Rustale Studentersamfundet, bl.a. om Vald. Poulsen  
10/10 Tale til H. Drachmann ved fest på Kbh.s rådhus -> 000

- 11/10 Frl. i Casino (Kbh.) om Goethe og frihedsideen -> 231/320  
 16-19/10 Forelæsningsturné i Tyskland  
 Frl. Lübeck, Hamburg og Berlin om Voltaire og Frederik den Store
- >
- ms. 235/344
- /12ff Brevv. Aug. Rodin  
 10/12 Frl. Græsk Selskab om græske skikkelser i nyere poesi  
 12/12 Frl. Kbh.s Garnisons Underofficersforening om Napoleon I
- 1907**
- 2-10/1 Syg, indlagt på Kommunehospitalet  
 15/1 Edith Brandes gift med Reinhold Philipp (viet i hjemmet af pastor E.  
 Blau- müller)
- 2/2 Frl. Studenterforeningen om græske skikkelser i moderne poesi  
 4/2 Otto Benzons forfatterlegat stiftes med GB som uddeler, første gang
- 1908
- 12-21/2 Syg, indlagt på Kommunehospitalet  
 6-13/3 Ophold i Ungarn  
 7/3 frl. Uraniateatret om H. Ibsen og *Hedda Gabler*  
 8/3 frl. Teresienstadt Casino om Voltaire og Frederik den Store
- 20-22/3 Forelæsningsturné i Jylland  
 20/3 frl. i Randers om Napoleon I  
 21/3 frl. i Kolding om Napoleon I  
 22/3 frl. i Esbjerg om Napoleon I
- 14-19/4 Forelæsningsturné i Danmark  
 14/4 frl. i Svendborg om Napoleon I  
 16/4 frl. i Nakskov om Napoleon I  
 18/4 frl. i Vejle om Napoleon I  
 29/4 (?) frl. i Korsør om Napoleon I
- /6ff Medudg. *Morgen. Wochenschrift für deutsche Kultur* (red. A.  
 Landsberger,  
 Berlin smn. m. W. Sombart, Rich. Strauss, Rich. Muther og H. von  
 Hofmannsthal) (til sept. 1908)
- 31/5-20/6 Ophold i Villa San Remigio ved Lago Maggiore hos marchese Silvio  
 della Valle di Casanova; samvær med Margr. Klinckerfuss
- 21/7-15/8 Ophold i Karlsbad smn. m. G. Clemenceau  
 20-24/8 Besøg af J. Szebeko i Kbh.  
 30/10 *Levned II* -> B 0000  
 18/11 Æresmedlem af Royal Society of Literature (London)  
 26/11 Frl. til fordel for 4S om Voltaire og Rousseau
- 1908**
- 16/1 Frl. i Nykøbing Falster om Napoleon I -> ms. 232/324  
 4/2 Henrik Benzons forfatterlegat til H. Pontoppidan  
 22/2-4/3 Forelæsningsturné i Tyskland  
 24/2 frl. i Göttingen om Jeanne d'Arc ?  
 25/2 frl. i Frankfurt/M om Jeanne d'Arc ?  
 26/2 frl. i Stuttgart om Jeanne d'Arc ?

og P. 27/2 frl. i München om Voltaire og Rousseau; træffer Th. Mann

Heyse

28/2 frl. i Berlin i Singakademie

29/2-2/3 i Breslau; frl. 29/2

3/3 via Berlin til Kbh.

4/3 ank. Kbh.

6/3 Tale ved G. Wieds 50-årsdag

/4 Tale for no. kunstnere i Kbh.

ca.25-29/4 Kort ophold i Berlin

25/4 frl. om F. Wedekind; samvær med H. Sudermann, A.

Landsberger

og H. von Hofmannsthal

29/4 Om Læsning -> B 0000

2/5 Frl. Studentersamfundet om Voltaire og Rousseau

11-20/5 Ophold i Finland, arr. af W. Söderhjelm

11/5 afrejse, ank. Helsingfors 13/5

14/5 frl. om Voltaire og Frederik den Store; fest på Societetshuset;

tale

15/5 gentagelse af frl. om Voltaire og Frederik den Store

15/5 frl. om Voltaire og Rousseau

16/5 frl. om Goethe og frihedsideen; tale ved modtagelse af

deputation;

fest; tale

17/5 afrejse til Åbo

17/5 tale i Åbo

18/5 frl. om Voltaire og Rousseau; afrejse

20/5 ank. Kbh.

11/6-20/7 Ophold i Italien

11/6 afrejse via Berlin, Basel, Locarno

14/6-15/7 ophold i Villa San Remigio

15-20/7 i Milano og Bergamo

22/7 i Berlin

23/7 ank. Kbh.

10-31/8 Ophold i Karlsbad smn. m. G. Clemenceau

8/10 Frl. Kbh. om Jeanne d'Arc

17/10 Frl. Studentersamfundet om Jeanne d'Arc

24/10 *Levned III* -> B 0000

29/10 Tale på tysk til Th. Barth -> ms. 233/332

24/11 Operation i foden

**1909**

/1-/2 Ophold i Frankrig

23/1 ank. Paris; samvær med A. France, A. Rodin, R. Rolland, G.

Cle-

quenceau, Ed. Morel (leder af Union of Democratic Control)

2/2 besøg hos A. Rodin og R. M. Rilke

4/2 Otto Benzons forfatterlegat til H. Rode

5/2 tale ved Runeberg-fest i Paris

16/2 tale ved La Francaise's sammenkomst i Paris -> ms. 234/335

- 1/3 afrejse fra Paris, via Köln til Berlin  
 2/3 ank. Berlin  
 5/3 ank. Kbh.
- Moskva -> 9/5 Jubilæumstale for Gogol, læst på fransk af A. N. Veselovskij i  
 ms. 235/339
- kon- 22/6 Tale på fransk ved Association internationale artistique et littéraire's  
 gres i Kbh. -> ms. 235/340
- 24/6 Udnævnt til Kommandør af Dannebrog, 2. grad, ved Associationens  
 middag på Fredensborg
- 3-14/7 Ophold på Skagen  
 3/7 afrejse Kbh.  
 4/7 tale i Århus ved den første fest for dansk-amerikanere  
 6-14/7 på Skagen
- 18/7-10/8 Ophold i Karlsbad sammen med G. Clemenceau  
 /9 Beksk. Herb. Iversen
- 12/9 Tale for Fr. Cook
- aflyst 5/11ff 3 frl. om Goethe i Prins Vilhelms Palæ, Kbh., tredje frl. muligvis  
 pga. sygdom
- 14/11ff Syg medio december
- 1910**
- /2ff Medarb. *Paris-Journal*
- 1/2 Brevv. E. Meyerson
- 4/2 Otto Benzons forfatterlegat til Sven Lange
- 10/2 Æresmedlem af Dansk Forfatterforening
- 5-14/3 Forelæsninger i Kristiania (Norge)  
 5/3 frl. Studentersamfundet om H. Pontoppidan; tale  
 7/3 frl. på univ. om Goethe; tale til norske studenter ? eller 9/3 ?  
 8/3 frl. på univ. om Goethe  
 9/3 frl. på univ. om Goethe; tale i Studentersamfundet -> ms.
- 235/344a
- 10/3 frl. om Napoleon I  
 14/3 afrejse til Kbh.
- Kommandør af den norske St. Olafs orden  
 Medlem af Det norske Vitenskaps Akademi
- romaner i 19/3 Frl. ved Forfatternes Aften (arr. Dansk Forfatterforening) om små  
 Det gamle Testamente
- 30/3 Frl. Handels- og Kontoristforeningen om Napoleon I
- 2/4 Frl. Kasinos koncertsal om Henrik Pontoppidan
- /5ff Medarb. *Tidens Tegn* (red. O. Thommesen, Kristiania)
- 7/5-27/6 Ophold i Tyskland og Italien sammen med Thabita Schütte  
 7-10/5 i Berlin  
 11-14/5 i Weimar; besøg hos Elisabeth Förster-Nietzsche  
 14/5 via Frankfurt og Basel til Locarno (21/5 i Locarno)  
 16-23/5 i Ascona; samvær med P. Kropotkin

23/5 i Milano; 24/5 i Parma; 26/5 i Bologna; 28/5 i Ravenna; 29/5  
 i Fi- renze; 7/6 i Pisa; 13/6 i Venedig; 21/6 i Padua; 22/6 i Venedig;  
 23/6 i Berlin  
 27/6 ank. Kbh.  
 25/7ff Medlem af La Comité de direction for *Le Courier Européen* (?)  
 28/7-8/8 Ophold i Karlsbad sammen med G. Clemenceau  
 20/8 Flytter til Hotel Phoenix i Kbh.  
 1/10 Flytter til Strandboulevarden 27. Fællesskabet, men ikke ægteskabet  
 med Gerda Brandes opløses  
 14/10 Frl. i Berlin: "Jeanne d'Arc im Wechsel der Zeiten" -> ms. 235/338  
 9/11ff 3 frl. om tysk nutidslitteratur  
 19/11 Frl. om M. Servet og F. Ferrer; efterflg. polemik m. M.A. Nexø  
 28/11 Frl. om fransk nutidslitteratur  
 /12ff Medarb. *La Revue Scandinave*  
 19/12 Brevv. Romain Rolland  
**1911**  
 - Æresmedlem af Dansk Forfatterforening (?)  
 28/1 Frl. Frisindet Ungdom om F. Ferrer  
 4/2 Frl. Studentersamfundet om M. Servet  
 4/2 Otto Benzons legat til M. Andersen Nexø  
 7/2 Frl. Folkets Hus om F. Ferrer  
 5/4 *Før og Nu. To tragiske Skæbner* -> B 0000  
 14/4-8/7 Ophold i Italien og Frankrig  
 14/4 afrejse Kbh., ank. Paris 15/4  
 15/4-11/5 ophold i Paris  
 11/5-ca.1/6 ophold i Italien i Villa San Remigio og i Locarno  
 Ca.1/6-3/7 i Paris; besøg i Rouen afløst pga. årebetændelse; GB  
 havde skrevet Kbh.s Magistrats adresse til Rouen i anl. af Normandiets  
 tusind- årsfest; GB medred. *Journal Internationale*  
 > ms. 10/6 frl. Sorbonne: *L'ésprit normand dans la littérature française* -  
 235/353  
 11/6 galla-middag i Paris  
 7/7 afrejse, ca. 8/7 (?) i Kbh.  
 10-19/9 Ophold i England og Skotland  
 10/9 afrejse Kbh.  
 13/9 æresdoktor ved St. Andrew's University; tale -> 0000;  
 hjemrejse via London, samvær med P. Kropotkin  
 20/10 Ærespræsident for The Rationalist Peace Society  
 31/10ff 3 frl. KU om Armand Carrel, 31/10, 2/11 og 3/11; tale i anl. af 40-  
 årsdagen for GBs første frl. ved KU  
 /11 Kort medarbejderskab ved *Riget* (red. Franz von Jessen)



20/11 Frl. Armand Carrel  
3/12 Armand Carrel -> B 0000  
9/12 Hyldesttale Studentersamfundet til Maximilian Harden -> ms.  
236/359

7/12 Frl. Aalborg om Napoleon I  
23/12ff Ophold i Paris indtil 7/3 1912

### 1912

Ophold i Paris indtil 7/3

26/1 samvær med R. Rolland

3/2 fortjenstmedaljen i guld med krone

Frl. i Paris om H.C. Andersen, ledsaget af oplæsning ved Paul

Leysac

4/2 Privat frl. i Paris for skandinaver om Napoleon I

4/2 på GBs 70-årsdag oprettes Brandes-arkivet på Det kgl.

Bibliotek; i

kommittéen Vilh. Andersen, O. Benzons, H. Pontoppidan, H.

Nathan-

sen, V. Vedel, Carl S. Petersen, Fr. Hegel

4/2 H. Nathansen får O. Benzons legat

7/3 afrejse fra Paris til Berlin; opgiver planlagt rejse til Tunis efter

en

privat kontrovers med A. France

9/3 ank. Kbh. fra Berlin

/4 Planlagt forelæsningsturné i England aflyst

/5-/8 Syg; brevv. Stefan Zweig

16-30/9 Ophold på Skagen

/10ff Gertrud Rung bliver GBs sekretær

13/10 Frl. Kolding om Napoleon I

/11 Konrad Simonsen frl. KU om GB og jødisk ånd i Danmark

16/11ff Ophold i Østrig, Tyskland, Frankrig, Italien, Nordafrika indtil ca.

1/5 1913

16/11 afrejse Kbh.

Ca.20-30/11 i Wien

20/11 frl. om Jeanne d'Arc

21/11 frl. om Goethe og hans tidsalder

22/11 frl. om Beer-Hofmann og J. Wassermann; besøg hos A.

A. Schnitzler

23/11 frl. om A. Strindberg

Samvær m. A.D. Teniseva

Ca.30/11-ca.3/12 i Düsseldorf

2/12 frl.

5/12 ank. Paris

29/12 deltager i middag ved 25-årsdagen for Bernerkonventionen;

samvær m. A. Rodin

### 1913

Fortsat ophold i Frankrig, Italien og Nordafrika indtil ca. 1/5

15/1 afrejse fra Paris

Ca.16/1- ultimo februar i Italien

Ophold i Villa San Remigio  
 Ophold i Rom (samvær m. B. Crose), Napoli, Palermo (10/2)  
 11-26/2 i Tunis og Carthago  
 28/2-15/3 i Taormina hos Marie Knudtzon  
 6/4 frl. i Napoli på fransk om det store menneske som kulturens

**kilde**

14/4 frl. i den tyske forening i Napoli om Goethe  
 20/4 frl. i Rom i Museum Santa Maria Egyptiana om det store

**menneske**

21/4 tale i Rom -> ms. 237/369  
 Ca. 1/5 ank. Kbh.  
 Forår 1913: GB melder sig ud af den jødiske menighed for at opnå

**visum til**

Rusland  
 Syg  
 /6-/7 Grammfonoptagelse; GB læser forordet til -> B 0000  
 7/8 *Fugleperspektiv* -> B 0000  
 24/9 Rustale Studentersamfundet -> ms. 237/374  
 27/9 Planlagt forelæsningssturné til Rusland og Finland aflyses pga.  
 16/10

**manglende**

visum  
 21/11-8/12 Ophold i England, arr. forlaget W. Heinemann  
 21/11 afrejse Kbh., via Hamburg, ank. London 22/11  
 24/11 frl. i Sheffield om Shakespeare  
 25/11 frl. i London i Caxton Hall om Shakespeare; om aftenen frl.

**på**

fransk i Marble House om H.C. Andersen  
 26/11 middag i Royal Society of Literature; tale -> 0000  
 27/11 frl. i Times' Book Club om Nietzsche; tale ved eng.

**forfatteres**

fest -> 0000  
 29/11 frl. i den danske klub om Napoleon I; tale i Polyglott Club -

**> ms.**

237/377  
 1/12 frl. for The Rationalist Press Organisation i Essex Hall om  
 Nietzsche  
 2/12 tale ved frokost i Overhuset -> 0000; frl. Royal Society of

**Literature**

om Nietzsche  
 3/12 frl. Cambridge universitet om Nietzsche  
 5/12 frl. Londons universitet om Shakespeare  
 6/12 tale ved de danskes fest -> 0000  
 7/12 i Manchester; frl. Playgoers Club om Shakespeare  
 8/12 frl. Manchester universitet om *Hamlet*  
 9/12 i Edinburg om Shakespeare  
 11/12 i Glasgow om Shakespeare  
 12/12 i Liverpool om et tysk emne  
 13/12 i New Castle om Shakespeare  
 14/12 tilbage til London  
 16/12 tale i London på Garrick Theatre om Hamlet

17/12 tale i London ved Shakespeare Reading Society's fest -> ms.  
237/378  
18/12 Afrejse London

### 1914

26/1 Tale for Sophus Michaëlis på hotel d'Angleterre  
9- /2 Ophold i Norge  
> ms. 9/2 frl. i Kristiania: "Spændingen mellem England og Tyskland" -

238/382

13/2 tale i Bergen  
14/2 frl. i Bergen om Goethe (?)  
15/2 frl. i Bergen om Napoleon  
16/2 frl. i Bergen om England og Tyskland  
18/2 frl. Studentersamfundet i Kristiania om Garibaldi; fest på

Grand

#### Hotel

19/2 frl. om små romaner i *Det gamle Testamente*; fest  
22/2 ank. Kbh.  
11/3 Frl. om små romaner i *Det gamle Testamente* (velgørende)  
14/3 Frl. i Italiensk Selskab om Garibaldi  
14/5-17/6 Ophold i USA, sejlturen arr. af Danish-American Society  
14/5 afrejse fra Kbh. til Hamburg  
21/5 ank. New York, frl. Yale University, New Haven om

Shakespeare

23/5 frl. i Chicago, Orchestra Hall, om *Hamlet*; tale -> 0000  
24/5 frl. i Chicago om Napoleon I; tale til danske sangere -> 0000;  
tale til dansk-amerikanere -> 0000  
26/5 frl. Minneapolis, St. Paul University (?) tale i Odin's Club ->

0000

26/5 frl. University of Minnesota om *Hamlet*  
27/5 frl. i Chicago, Twentieth Century Club om Nietzsche  
28/5 frl. i Chicago, Germania Club om Goethe  
31/5 i New York  
/6 frl. om små romaner i *Det gamle Testamente*  
7/6 frl. i Comedy Theatre, New York om *Hamlet*; tale -> 000  
9/6 afrejse, ank. Kbh. ca. 17/6

14-30/9

Syg

3-17/10

Syg

### 1915

- Japansk overs. af *Hovedstrømninger*  
20/1 Tale for Peter Nansen -> ms. 239/395  
4/2 O. Benzons legat til Jeppe Aakjær  
/2 *Wolfgang Goethe I-II* -> B 0000 og B 0000  
23/2 Deltager i adresse til Ernst Bojesen  
28/2 Åbent brev til G. Clemenceau  
29/3 G. Clemenceaus brud med GB  
ca.22/7ff Nogle uger i Rørvig og ca. 10 dage på Skagen  
/11 Brud med Vilh. Andersen

- 1916**
- 13/3 Indledning ved polsk aften  
 29/3 *Henrik Ibsen 2. udg.* -> B 0000  
 4/4 Frl. om Voltaire som verdenshistorisk skikkelse -> ms. 242/412  
 /5 Deltager i hyldestadresse til Peter Nansen ved hans fratræden fra  
 Gylden- dals forlag
- 24/6 Tale på Kronborg ved Forfatterforeningens opf. af *Hamlet*  
 /6 Debat med William Archer  
 26/7 *Verdenskrigen* -> B 0000  
 /10 *Verdenskrigen 2. udg.* -> B 0000  
 /12 *Verdenskrigen 3. udg.* -> B 0000
- 1917**
- 25/1 Vicepræsident for The Institute of British Poetry  
 4/2 O. Benzons legat til Emil Rasmussen  
 15-24/2 Syg  
 /3 *Francois de Voltaire I-II* -> B 0000  
 8-31/3 Syg  
 13/3 Indledning ved indsamling til fordel for nødlidende i Polen  
 11-19/4 Syg  
 11-25/8 i Falsterbo  
 /9 *Napoleon og Garibaldi* -> B 0000  
 /10 Frl. i den jødiske forening om Cæsar  
 /12 Tale for Georg Hermann  
 10/12 Gentagelse af frl. i den jødiske forening om Cæsar; tale  
 /12 *Verdenskrigen 4. udg.* -> B 0000
- 1918**
- 29/1 Tale for Asta Nielsen -> ms. 250/430  
 4/2 O. Benzons legat til Sigurd Jónsson  
 15/10 Garant for G.F. Nicolais tidsskr. *Det ny Europa* (ophørt efter 2 nr.)  
 5/12 Deltagelse i regeringens officielle middag for H.P.Hanssen  
 /12 *Cajus Julius Cæsar I-II* -> B 0000
- 1919**
- 25/2 ff. *Samlede Skrifter 2. udg.* -> B 0000  
 12/4 Tildelt det finske frihedskors af 2. klasse  
 10/5 *Sønderjylland under prøjsisk Tryk* -> B 0000  
 16/5 Middag ved første nordiske forfatterkongres i Kbh.  
 /6 Nogle uger i Hornbæk  
 2/7 Tale ved Hjalmar Söderbergs 50-årsdag -> 0000  
 24/7 Medlem af den internationale ledelse af Clarté-bevægelsen; brev.
- Henri Barbusse  
 /7 Medarb. *Rassegna Internazionale* (red. G. Lucidi)  
 /7(?) Medlem af Union of Democratic Control, senere = *Foreign Affairs*  
 (red. Ed. Morel)

9/10 Tale ved fest for franske skuespillere i Kbh.  
 25/10 Frl. Italiensk selskab om Michelangelo  
 10/11 *Tragediens anden Del. Fredsslutningen* -> B 0000

**1920**

10/1 Tale for Asta Nielsen  
 4/2 O. Benzons legat til Aage von Kohl; GBs sidste uddeling  
 /8 Nogle uger på Møen  
 1/10 *Taler* -> B 0000  
 25/11 Tale for Max Reinhardt

**1921**

21/3-ca.1/7(?) Ophold i Italien  
 21/3 afrejse fra Kbh. via Berlin, Dresden, Basel  
 ca.1/4 ank. Firenze; deltager i Dante-festligheder; samvær med G.

Lucidi

10-30/4 syg; besøg af R. Schildt  
 20/5 *Michelangelo Buonarotti I-II* -> B 0000 og ->B 0000  
 30/5 ank. Venedig  
 Hjemrejse via Venedig, Verona, Bolzano, Innsbruck, München og

Berlin

17/6 i Kbh.  
 /7 Besøg af R. Tagore i Kbh.  
 20/9 Dante-legatet til GB  
 11/10 Indl. ved aften til fordel for nødlidende russere  
 3/11 Frl. Studentersamfundet om Homer -> ms. 252/470; om aftenen tale

ved

fakkeltog til ære for GB (50-årsdagen for GBs første frl. ved KU) ->

ms.

252/471; frl. gentaget 25/11  
 10/11 Frl. KU om Odysseen -> ms. 256/476; frl. gentaget 15/11  
 20/11 *Homer* -> B 0000  
 8/12 Frl. Italiensk Selskab om vekselvirkningen mellem italiensk og dansk

ånds-

liv -> ms. 256/484

**1922**

15/1 Indledning ved opf. af *Tartuffe* på Dagmar-teatret på Molières 300-

årsdag

-> ms. 256/477  
 19/1 Tale på fransk for russiske skuespillere i Kbh. -> ms. 256/478  
 27/1-ca.15/4 Ophold i Italien og Grækenland  
 27/1 afrejse fra Kbh.  
 Ophold i Italien  
 -28/2 i Rapallo  
 Milano  
 1/3 til Trieste  
 Ca. 1/3 via Trieste og Beograd til Athen  
 24/3 tale v. universitetsfest i Athen  
 26/3 tale på fransk ved udnævnelsen til æresdoktor ved Athens

universitet -> ms. 256/480  
27/3 afrejse fra Piræus, ank. Venedig 30/3  
Kortere ophold ved Como-søen  
Ca. 15/4 ank. Kbh.

10-17/7 Ophold i Berlin  
29/7-19/8 Ophold i Hornbæk  
/9 *Heinrich Heine* 3. udg. -> B 0000  
16/9 Frl. v. åbning af bogudstilling i Kbh.  
/11 Ophold i Norge  
24/11 ank. Kristiania; frl. om Xenofon, arr. Kunstnerforeningen  
26/11 frl. i den store sal på fæstningen om Hellas i fortid og nutid  
29/11 frl. Studentersamfundet om imperialismen -> ms. 256/486  
/12 Syg

**1923**

/1-3 Syg  
27/4-23/5 Indlagt; ca. 1/5 operation i knæet; planlagt rejse til Spanien aflyst  
4/5 Bertha Knudtzon død  
/6 Ophold i Hornbæk  
/7 Ophold i Berlin en uges tid  
8/10 Tale på fransk i Kbh. for Theatre Francais -> ms. 256/493  
10/10 *Hertuginde af Dino og Fyrsten af Talleyrand* -> B 0000  
10/10-11/12 Ophold i Schweiz og Frankrig  
Samvær med R. Rolland, A. Rouveyre, A. Gide. E. Meyerson  
11/12 ank. Kbh.

**1924**

- Besøg af Thomas Mann i Kbh., foren. Freunde deutscher Kultur  
3/6-2/7 Ophold i Hornbæk  
8/10 *Uimodstaaelige* -> B 0000  
17/10 Tale for Francesco Nitti -> ms. 257/502  
3-30/11 Syg  
16/11ff Medarb. *Social-Demokraten* (red. Marius Kristensen)

**1925**

10/2 *Sagnet om Jesus* -> B 0000  
29/3-6 Ophold i Tyskland og Østrig  
31/3 frl. i Berlin om ånden i det nye Europa; i de flg. dage yderligere en frl.  
7/4 ank. Wien  
8/4 frl.: "Das heutige Europa"  
Samvær med A. Schnitzler, H. von Hofmannsthal, Max Reinhardt,  
R. Beer-Hofmann og S. Freud  
10/4 *Hellas* -> B 0000  
9/5-8/6 i Salzburg; samvær med A. Latzko og Stefan Zweig;  
hjem-  
rejse via Berlin efter anfald af bronchitis  
12/6 ank. Kbh.  
15/8ff Ophold i Falsterbo

16/9 Besøg af Thøger Larsen  
/10 Besøg af Karen Blixen  
/11 Første anfald af tarmsygdom

**1926**

8/3 Petrus -> B 0000  
5/5-28/6 Ophold i Karlsbad; samvær med N. Collet Vogt  
Fra Karlsbad til Prag og Bad Schandau; samvær med T. Masaryk  
28/6 ank. Kbh. via Warnemünde  
9-12/8 Ophold på Hindsgavl Slot  
26/10 Tale på 60-årsdagen for GBs debut

**1927**

25/1 Urkristendom -> B 0000  
12/2 Indlagt på prof. C. Lorentzens klinik med tarmkræft  
19/2 Død  
25/2 Bisættelse fra Bispebjerg Krematorium; Studentersamfundets  
mindefest  
GBs aske blev senere spredt på Eremitagesletten v. Kbh.





**Resumé:**

Arbejds papiret er en foreløbig, men alligevel meget detaljeret tidstavle vedr. Georg Brandes og hans offentlige virksomhed. Tidstavlen fortæller, *hvornår* Brandes var *hvor*, mødte *hvem* og gjorde *hvad*; den er udarbejdet som støtte for en kommenteret Brandes-bibliografi, der er under forberedelse.

**Abstract:**

The working paper contains a preliminary, though detailed chronological table concerning the Danish critic Georg Brandes (1842-1927) and his public activities. The table is part of an annotated bibliography of Georg Brandes' works (in preparation).

**Brandes-arkivet:**

Brandes-arkivet ved Institut for Litteraturhistorie blev grundlagt af Paul Krüger, der fra 1943 var docent og 1947-64 professor i almindelig og sammenlignende litteratur ved Aarhus Universitet. Han udgav 1952ff *Correspondance de Georg Brandes I-III* og anlagde i den forbindelse omfattende registranter over Brandes' værker og brevvekslinger; desuden findes i arkivet en næsten komplet samling (i original, kopier og afskrifter) af Georg Brandes' bøger og artikler, samt betydelige mængder kopier og udskrifter af brevvekslinger og dagbøger. Siden 1978 er arkivet blevet vedligeholdt og suppleret af Per Dahl og en række løst ansatte medarbejdere. Arkivet er i kontakt med og besøges jævnligt af forskere, der arbejder med Georg Brandes eller tilgrænsende områder.

Brandes-arkivet rummer desuden en meget omfattende komparativ bibliografi, der registrerer danske oversættelser af og introduktioner til udenlandske forfattere inden for perioden ca. 1835-1950.

**CV:**

Per Dahl, f. 1947, er mag.art. og lektor ved Institut for Litteraturhistorie, Aarhus Universitet; medlem af Det danske Sprog- og Litteraturselskab og Nordisk netværk for editionsfilologi. Arbejder p.t. med en dansk-tysk udgave af Georg Brandes' Nietzscheforelæsninger (1888) og (smn.m. Klaus Bohnen, AUC) med en udgave af Brandes' korrespondance med tyske og østrigske forfattere; forbereder desuden en kommenteret bibliografi over Brandes' danske skrifter og er medkommentator på den nu udkommende udgave af Søren Kierkegaards skrifter og papirer. Leder (smn.m. Torill Steinfeld, Oslo) 1998-2000 et forskningsprojekt om nordisk litteraturhistorieskrivning.